

2025 AİLE ÇALIŞTAYI III

Sosyo-Kültürel Riskler ve
Aileye Yönelik Tehditler

2025 AİLE ÇALIŞTAYI III

Sosyo-Kültürel Riskler ve Aileye Yönelik Tehditler

Sonuç Raporu

29 KASIM 2025 CUMARTESİ

09.00–18.00, Boğaziçi Üniversitesi Anadolu Hisarı Kampüsü

İstanbul Aile Vakfı Yayınları Yayın No: 12

İstanbul Kasım 2025

Mizanpaj-Tasarım

Ahmet DUMAN

ISBN

978-625-93038-4-0

Adres: Beylerbeyi Mahallesi, Cennet Camii Yolu Sokak, No:13 Üsküdar/İstanbul

Tel: 0 850 308 3193 / **e-posta:** bilgi@isavak.org

www.istanbulailevakfi.org

DÜZENLEME KURULU

- Prof. Dr. Adem PALABIYIK
(Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı, Bitlis Eren Üniversitesi)
- Prof. Dr. Turgay ŞİRİN
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Prof. Dr. Orhan KOÇAK
(İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa)
- Doç. Dr. Ali Ülvi ÖZBEY
(Bitlis Eren Üniversitesi)
- Doç. Dr. Halil KURT
(Marmara Üniversitesi)
- Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ
(Bağaziçi Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Esin TÜCCAR
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Roza SÜLEYMANOĞLU
(Doğuş Üniversitesi)
- Dr. Tuba Kevser ŞAHİN
(Uzman Vaiz)
- Büşra SEZER
(Hakim)
- Rabia KURUNER
(Eğitimci)
- Gökhan ÇATAK
(İstanbul Aile Vakfı)
- Sami YILMAZ
(İstanbul Aile Vakfı Mütevelli Heyet Başkanı)
- Üner KARABIYIK
(İstanbul Aile Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı)
- Emine YILMAZ
(İstanbul Aile Vakfı Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı)
- Serdar ERYILMAZ
(İstanbul Aile Vakfı)
- Yasir ASLANOĞLU
(İstanbul Aile Vakfı)
- Yaşar ÖZÇELİK
(İstanbul Aile Vakfı)
- Süleyman RAMAZANOV
(İstanbul Aile Vakfı)
- Ahmet Burak CAN
(İstanbul Aile Vakfı)
- Melih DEMİRCİ
(İstanbul Aile Vakfı)
- Muhammet İŞ
(İstanbul Aile Vakfı)
- Rabia Rümeyza YILDIRIM
(İstanbul Aile Vakfı)

BİLİM KURULU VE DANIŞMA KURULU

- Prof. Dr. Turgay ŞİRİN
(Bilim Kurulu Başkanı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Prof. Dr. Orhan KOÇAK
(İstanbul Üniversitesi – Cerrahpaşa)
- Prof. Dr. Adem PALABIYIK
(Bitlis Eren Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ahmet ÖZTÜRK
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ahmet ŞİRİN
(Medipol Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ayşin SATAN
(Marmara Üniversitesi)
- Prof. Dr. Durmuş ÜMMET
(Marmara Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mehmet BULUT
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Prof. Dr. Naci KULA
(Bursa Uludağ Üniversitesi)
- Prof. Dr. Sami ŞENER
(Kurum belirtilmedi)
- Prof. Dr. Zeki BAYRAKTAR
(İstanbul Medipol Üniversitesi)
- Prof. Dr. Salih İNCİ
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Prof. Dr. Mehmet ÖNCEL
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Prof. Dr. Bilal YILDIRIM
(Balkesir Üniversitesi)
- Prof. Dr. Sefa SAYGILI
(Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi)
- Prof. Dr. Ahmet Hamdi YILDIRIM
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ali Ülvi ÖZBEY
(Bitlis Eren Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ali Timuçin ATAYOĞLU
(İstanbul Medipol Üniversitesi)
- Doç. Dr. Ömer Erdem KOÇAK
(İstanbul Medipol Üniversitesi)
- Doç. Dr. Halil KURT
(Marmara Üniversitesi)
- Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ
(Bağaziçi Üniversitesi)
- Doç. Dr. Halil ŞENGÜL
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Doç. Dr. Mehdi CENGİZ
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Doç. Dr. Müzeyyen Asiye AYKIT
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Doç. Dr. Muhammed Veysel AKKAYA
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Doç. Dr. Murat KAYA
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Esin TÜCCAR
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Roza SÜLEYMANOĞLU
(Doğuş Üniversitesi)
- Dr. Öğr. Üyesi Hasan KÜTÜK
(Yıldız Teknik Üniversitesi)
- Dr. Tuba Kevser ŞAHİN
(Uzman Vaiz)
- Dr. Ali CAN
(İstanbul Aile Vakfı)
- Dr. Fatih ŞİMŞEKOĞLU
(İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa)
- Dr. Hamza ERTÜRK
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)
- Dr. Orkun Osman BİLGİVAR
(İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi)
- Dr. Akif DURSUN
(İstanbul Medeniyet Üniversitesi)

ÇALIŞTAY SEKRETERYASI

- Abdullah Semih Özçakır
(İstanbul Aile Vakfı)
- Ahmet Duman
(İstanbul Aile Vakfı)
- Esra Güneş
(İstanbul Aile Vakfı)
- Fatıma Merve Ayvaz
(İstanbul Aile Vakfı)
- Gamze Annak
(İstanbul Aile Vakfı)
- Meryem Şifa Karaca
(İstanbul Aile Vakfı)
- Saliha Ahsen Bayram
(İstanbul Aile Vakfı)
- Şeyma Koç Abu Leil
(İstanbul Aile Vakfı)
- Şevval Dağcı
(İstanbul Aile Vakfı)
- Zeynep Çetin
(İstanbul Aile Vakfı)

MODERATÖRLER VE RAPORTÖRLER

Prof. Dr. Orhan KOÇAK	Moderatör
Doç. Dr. Ali Ülvi ÖZBEY	Moderatör
Doç. Dr. Nadire Gülçin YILDIZ	Moderatör
Büşra SEZER	Moderatör
Dr. Esin TÜCCAR	Moderatör
Dr. Roza SÜLEYMANOĞLU	Moderatör
Rabia KURUNER	Moderatör
Gökhan ÇATAK	Moderatör
Dr. Tuba Kevser ŞAHİN	Moderatör
Doç. Dr. Halil KURT	Moderatör

Abdurrahman Selim ÖZÇAKIR	Raportör
Zeynep ÇETİN	Raportör
Saliha Ahsen BAYRAM	Raportör
Esra GÜNEŞ	Raportör
Fatıma Merve AYVAZ	Raportör
Meryem Şifa KARACA	Raportör
Ahmet ÖZTÜRK	Raportör
Burak KÜTAHYALI	Raportör
Şevval DAĞCI	Raportör
Alaattin ARABACI	Raportör

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	7
AÇILIŞ KONUŞMALARI	9
Üner KARABIYIK	11
Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK	15
Davut GÜL	17
Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ	19
GİRİŞ: 21. Yüzyılın Stratejik Gerçekliği ve Ailenin Ontolojik Güvenliği	23
AÇILIŞ OTURUMU	29
Prof. Dr. Adem PALABIYIK - Kavramsal Çerçeve ve Tehdit Analizi: “Sosyo-Kültürel Terör”	31
1. OTURUM : SOSYO-KÜLTÜREL RİSKLER, DİJİTALLEŞME VE HAZ KÜLTÜRÜ	33
BÖLÜM I: DİJİTAL PLATFORMLARIN DOPAMİN ODAKLI TASARIMLARININ AİLE YAPISI VE KUŞAKLAR ARASI İLİŞKİLERE ETKİSİ	35
1.1. Mevcut Durum Analizi ve Tespitler	35
1.1.1. Nöropsikolojik Etkiler ve “İhtiyaç Bağımlılığı”	35
1.1.2. Kuşaklar Arası Kopuş ve İletişim Krizi	36
1.1.3. Yapısal ve Çevresel Faktörler	36
1.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 1).....	37
BÖLÜM II: DİJİTAL ORTAMLARDA GÖRÜNÜRLÜK BASKISININ DEĞER ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	39
2.1. Mevcut Durum Analizi: “Görünürüm, O Halde Varım”	39
2.1.1. Değer Algısındaki Ontolojik Kayma	39
2.1.2. Psikososyal ve Kültürel Tahribat	39
2.1.3. Akran Baskısı ve “Ev Gençliği”	40
2.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 2)	40
BÖLÜM III: HAZ KÜLTÜRÜ VE GÖRÜNÜRLÜK ODAĞININ AİDİYET VE TOPLUMSAL ALGI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	43
3.1. Mevcut Durum Analizi: Aidiyetin Dönüşümü ve Sanal Cemaatler	43
3.1.1. “Biz”den “Ben”e: Aile İçi ve Toplumsal Çözülme	43

3.1.2. Sanal Topluluklar ve Yeni Sınıfsal Hiyerarşi.....	43
3.1.3. Kavramsal Erozyon ve Politik Dil	44
3.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 3)	45
BÖLÜM IV: FARKLI KÜLTÜREL VE İDEOLOJİK YÖNLENDİRMELERİN AİLE VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ SİSTEMATİK BASKISI	47
4.1. Mevcut Durum Analizi: Hegemonya ve Kategorizasyon	47
4.1.1. Algoritmik Kategorizasyon ve İrade Devri.....	47
4.1.2. Kavramsal Hegemonya ve Dilin İthali.....	47
4.1.3. Aile Kurumuna Yönelik Sistematik Değersizleştirme.....	48
4.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 4).....	48
2. OTURUM : TOPLUMSAL CİNSİYET TARTIŞMALARI, MİLLİ BEKA VE ÇÖZÜM ÖNERİLER	51
BÖLÜM V: TOPLUMSAL CİNSİYET TARTIŞMALARI, KÜRESEL PROJELER VE MİLLİ BEKA SORUNU ...	53
5.1. Mevcut Durum Analizi: Kültürel Hegemonya ve Demografik Tehdit.....	53
5.1.1. Küresel Projeler ve “Değerler Kaosu”	53
5.1.2. Demografik Kriz ve Millî Beka (Güvenlik) Boyutu.....	54
5.1.3. Bilimsel Abluka ve Pedagojik İhlaller.....	54
5.2. Çözüm Önerileri ve Eylem Planı.....	54
BÖLÜM VII: ORGANİZE SOSYO-KÜLTÜREL TEHDİTLER VE SAVUNMA MEKANİZMALARI	57
7.1. Mevcut Durum Analizi: “Sosyo-Kültürel Terör” Tanımı ve Kapsamı.....	57
7.1.1. Asimetrik Tehdit ve Yumuşak Güç.....	57
7.1.2. Savunma Hattındaki Zafiyetler: PDR ve Erkeklik Krizi.....	57
BÖLÜM VIII: SOSYO-KÜLTÜREL RİSKLERLE MÜCADELEDE BÜTÜNCÜL MODEL VE EKOSİSTEM	59
8.1. Mevcut Durum Analizi: Sistem ve Kültür Uyuşmazlığı.....	59
8.1.1. Sistem- Kültür Çatışması	59
8.1.2. Dağınık Mücadele ve Bilgi Terörü	59
8.2. Çözüm Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 7 & 8).....	60
SONUÇ BİLDİRİSİ.....	63
Sosyo-Kültürel Riskler, Dijitalleşme ve Haz Kültürü	65
Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları, Millî Beka ve Çözüm Önerileri.....	68
SONUÇ VE EYLEM PLANI.....	71
1. Dijital Yönetişim ve İçerik Denetimi.....	73
2. Sosyo-Kültürel Yapı ve Güven Toplumu.....	74
3. Millî Beka, Cinsiyet Tartışmaları ve Tehdit Analizi.....	74
4. Sivil Toplum ve Yerel Eylem.....	75
5. Hukuki ve Uluslararası Vizyon.....	75
ÇALIŞTAYDAN KARELER	77

ÖN SÖZ

İnsanlık, tarihin hiçbir döneminde tecrübe edilmemiş hızda ve ölçekte, ontolojik temellerini sarsan devasa bir dönüşüm dalgasının merkezinde yer almaktadır. Bu dönüşüm; sadece teknolojik bir sıçramayı veya dijitalleşme sürecini değil, aynı zamanda insanın varoluşsal anlamını, kimlik inşasını ve toplumsal yapının atom çekirdeği olan **“Aile”** kurumunu hedef alan çok katmanlı bir meydan okumayı beraberinde getirmektedir. Günümüzde aile; sadece ekonomik zorluklar veya kuşak çatışmalarıyla değil, bizzat zihinsel ve ruhsal “bağışıklık sistemini” çökertmeyi hedefleyen hibrit bir kuşatmayla karşı karşıyadır.

Elinizdeki bu rapor, modern dünyanın dayattığı bu kaotik iklimde aileyi korumanın ötesinde, onu stratejik bir direniş ve inşa merkezi olarak yeniden konumlandırma iradesinin bir ürünüdür. Çalışmalarımızda açıkça görüldüğü üzere, aileye yönelik tehditler kendiliğinden gelişen veya rastlantısal süreçler değildir. Küresel ölçekte programlanan, “kültür makineleşmesi” yoluyla toplumsal zihin ve davranış kalıplarını yönlendiren bu yapı, literatürde haklı bir yer edinen “Sosyo-Kültürel Terör” kavramıyla tanımlanabilir hale gelmiştir. Bu yeni nesil terör doktrini; bombayla veya silahla değil; kavramlar, imgeler, algoritmalar ve popüler kültür ikonları aracılığıyla sinsi bir zihin işgali gerçekleştirmekte, aileyi ve fitratı sistematik bir şekilde çözmeyi hedeflemektedir.

Bu asimetrik savaşın en belirgin sahası olan dijital ekosistemde; “Dopamin Ekonomisi” ile iradeler teslim alınmakta, “Toplumsal Cinsiyet İdeolojisi” ile demografik yapımız hedef alınmakta ve “Görünürlük Baskısı” ile ontolojik bir güvensizlik iklimi beslenmektedir. Ancak bu tablo karşısında geliştirilmesi gereken temel refleks, sadece edilgen bir savunma veya yasaklamaya dayalı bir kapanma değildir. Bizim asıl hedefimiz, ailenin ve toplumun dış şoklara karşı bağışıklığını artıran, krizleri kendi öz değerleriyle onarabilen bir “Sosyo-Kültürel Dayanıklılık” mimarisi inşa etmektir.

Sosyo-kültürel dayanıklılık; aileyi bir sığınak olmanın ötesinde, kültürel mirasın kesintisiz aktarıldığı, bireyin “güven” duygusunu en saf haliyle deneyimlediği ve küresel “zehir” karşısında kendi “panzehirini” üretebildiği bir direnç merkezi haline getirmeyi ifade eder. Bu rapor, ailenin içsel dinamiklerini güçlendirerek bir “Güven Toplumu” inşa etmenin yollarını; medyadan eğitime, mimariden hukuka kadar uzanan bütüncül bir ekosistem önerisiyle sunmaktadır.

Farklı disiplinlerden gelen uzmanların, bilim insanlarımızın ve saha çalışanlarımızın ortak akıl ve ferasetiyle şekillenen bu çalışmanın; politika yapıcılara stratejik bir yol haritası, akademiye özgün bir perspektif ve sivil topluma güçlü bir eylem planı sunmasını temenni ediyorum. Raporumuzda yer alan somut politika önerileri, sadece birer tavsiye değil; neslimizi, kimliğimizi ve millî becamızı koruma adına atılması gereken zaruri adımlardır.

Çalışmaya kıymetli fikirleriyle yön veren, Türkiye’nin sosyo-kültürel dayanıklılık mimarisine tuğla koyan tüm katılımcılara ve emeği geçen her bir paydaşa şükranlarımı sunarım.

Prof. Dr. Turgay ŞİRİN
Çalıştay Bilim Kurulu Başkanı

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Üner KARABIYIK

İstanbul Aile Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Boğaziçi Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Davut GÜL

İstanbul Valisi

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

AÇILIŞ KONUŞMASI

Üner KARABIYIK

İstanbul Aile Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Sayın Bakanım,

Sayın Valim,

Sayın Rektörlerim,

Sayın milletvekillerimiz, kıymetli hocalarımız ve aile meselesine gönül vermiş değerli misafirler...

Hepinizi İstanbul Aile Vakfı adına saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada yalnızca bir çalıştay yapmıyoruz. Bugün burada, Türkiye'nin sosyo-kültürel dayanıklılık mimarisini konuşmak için bir aradayız. Milletimizin geleceğini güvence altına almak için nüfus istatistiklerini iyileştirmenin tek başına yeterli olmadığını biliyoruz. Demografi kadar, millet olma bilincimizi taşıyan sosyokültürel dokunun da güçlendirilmesi gerekiyor.

Bugünkü çalıştayımızı Boğaziçi Üniversitesinde gerçekleştiriyor olmamızın da özel bir anlamı var. Bu üniversite (Boğaziçi Üniversitesi), bir dönem misyoner okullarının gençlerimizi devşirmeyi amaçlayan yapılarından birinin mirasını taşıyordu. Uzun yıllar boyunca da özellikle bazı akademik çevrelerde bu misyonun izlerini hatırlatan bir zihinsel devamlılık yaşandı. Ancak bugün gelinen noktada Boğaziçi, bu toprakların değerlerinden beslenen, millî iradeye yaslanan, köklerine yeniden kavuşan bir dönüşüm süreci yaşıyor. Mevcut üniversite yönetiminin duruşu bu dönüşümün en güçlü göstergesi. Biz bu çalıştayı tam da bu nedenle burada yapıyoruz.

Bu ülkenin değerleriyle yeniden buluşan bir üniversitenin, gençliğimiz ve ailemiz adına çok daha yerli, çok daha sahici ve çok daha güçlü katkılar sunacağına inanıyoruz. Çünkü görüyoruz ki dünya; başka alanlarda koparılan büyük gürültülerle kamufle edilmiş, tarihin belki de en sessiz ama en kapsamlı dönüşümünün içinden geçiyor.

Bu dönüşümü anlamak için önce şunu kabul etmemiz gerekiyor:

Ekonomik dalgalanmalar, savaşlar ve teknolojik rekabet kadar derin bir başka sarsıntıyla daha karşı karşıyayız: Tüm dünyada toplumlar, kültürel fay hatlarında hızla büyüyen kırılmalar yaşıyor. Askerî strateji literatürü bugün açıkça şunu söylüyor: “Toplumsal olayları tetikleyen birinci unsur artık sosyo-kültürel risklerdir.” Bu riskler; sokakta değil, ekranda, gürültüyle değil, fısıltıyla, bünyeye değil, zihne yöneliyor. Ve en önemlisi: Bu riskler artık zihin işgali yoluyla toplumsal dayanıklılığı aşındırıyor.

Geçtiğimiz günlerde İstanbul Üniversitesi’nde aileyi merkeze alan bir programa yönelik olarak sapkın bir grubun sergilediği saldırgan tutumu da hep birlikte gördük. Bu grubun aile kavramını bahane ederek inancımıza, kültürel değerlerimize ve toplumumuzun köklü hassasiyetlerine yönelttiği bu saldırı bir fikir tartışması değil; doğrudan değer dünyamızı hedef alan ideolojik bir provokasyondur. Karşı karşıya olduğumuz sosyokültürel tehditleri somutlaştıran bu maksatlı ve provokatif saldırıyı en açık şekilde kınıyorum.

Bu yüzden gündemde olan yargı paketlerinde gerekli düzenlemelerin yapılması hayati önem taşımaktadır. Bu konuda yapılan spekülasyonlar, sosyokültürel yapıyı hedef alan odakların zafer naraları atmalarına sebep olmaktadır. Konuyla ilgili tüm tarafların bu konuda millî güvenlik zafiyeti oluşturmamaya özen göstermesi zaruridir. Bu tehditleri anlamak için kavramsal çerçeveye de ihtiyaç var. Çünkü toplumsal kırılma artık klasik yöntemlerle açıklanmıyor. Bilim, yeni iki kavramı öne çıkardı: perkolasyon ve entropi. Bu kavramları çalıştayımızın odağına almadan bu çağın risklerini anlayamayız.

Perkolasyonla başlayalım; Perkolasyon, fizikte bir sıvının gözenekli bir maddeden sızarak geçmesi olgusudur malumunuz. Bir damla önemsiz görünür; fakat yüzlerce küçük sızıntı birleştiğinde maddeyi içten çökertir. Toplumlarda da böyledir. Müstehcenlik, hiperseksüelleşme, kimlik karmaşası, mahremiyet kaybı, yalnızlık, ekran bağımlılığı... Bunların her biri küçük birer sızıntı gibi görünür. Ama zamanla birleşir, nüfuz eder, katmanlaşır ve toplumsal bir kırılma hattı oluşturur. Biz buna “sosyo-kültürel perkolasyon süreci” diyoruz.

İkinci kavram ise entropi; Entropi, fizikte düzen kaybıdır; sistemin dağılmaya yönelme eğilimidir. Toplumdaki entropi; ortak değerlerin aşınması, aile içi bağların zayıflaması, kuşaklar arası iletişimin kopması, güven duygusunun erimesi olarak karşımıza çıkar. Toplumsal ent-

ropi yükseldiğinde toplumun ortak ritmi bozulur. Ritmi bozulan toplum önce huzurunu, sonra yönünü kaybeder. Bu risklere karşı en büyük güvencemiz ise milletimizin mayası, hafızası, şuuru.

Saha araştırmalarımız gösteriyor ki: Toplumun %94'ü aileyi çözüm merkezi olarak görüyor. Bu oran sadece bir veri değil; bu milletin derin şuurunun günümüze yansımasıdır. Toplumsal birlik duygusunun, dayanışmanın, yardımlaşmanın hâlâ güçlü olduğunun en somut göstergesidir. Bizim görevimiz bu gücü korumak, tahkim etmek ve geleceğe taşımaktır.

İstanbul Aile Vakfı olarak bu gücü bilimsel, sistematik ve uygulanabilir bir zemine dönüştürmek için EOSEP – Etki Odaklı Stratejik Eylem Planı ile faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Bu plan; 9 stratejik hedef ve 30'un üzerinde faaliyet ile sahaya yayılan çok kapsamlı bir sistemdir. Bu kapsamda; Ekran Bağımlılığı ve Dijital Riskler Zirvesi yapacağız. Gençlerin maruz kaldığı dopamin ekonomisi kaynaklı dijital riskleri, ekran bağımlılığını, dikkat kırılabilirliğini, oyunlaştırılmış bağımlılık mekanizmalarını, aileyi sorun merkezi olarak gösteren medya dilini bilimsel olarak analiz ediyoruz. Tüm bu bilimsel çalışmaları RTÜK'le iş birliği protokolümüz çerçevesinde Nisan ayında düzenleyeceğimiz Dijital Anafor Zirvesiyle taçlandıracağız.

Ödev Evlerinde pilot uygulama başlattık. İstanbul Valiliğimizle iş birliğimiz kapsamında Valiliğimizin Ödev Evlerinden yararlanan öğrencilerimiz ve ebeveynlerine uzman ekran koçlarımızla destek veriyoruz. Hedefimiz ekran sürelerini azaltmak. Bu modelle öğrencilerin dijital kullanımını sağlıyor, ailelere birebir destek veren ekran koçları aracılığıyla ev içi dijital düzeni yeniden kuruyoruz. Nihai amacımız bu modeli önce İstanbul geneline, ardından tüm Türkiye'ye yaygınlaştırmak.

Medya Söylem Rehberi hazırlıyoruz. RTÜK'ün Nisan ayında gerçekleştirdiği zirvede de ifade ettiğimiz üzere, medya artık sadece haber vermiyor; çoğu zaman kaygı üretiyor. Felaket tekrarları, kriz dili, sansasyon... Medyaya bakarsanız aile sorun merkezi... Biz bu baskıyı azaltmak için aile dostu medya dili çerçevesini oluşturmak üzere İstanbul Medeniyet Üniversitemizle "Medya Söylem Rehberi" hazırlıyoruz.

Çok Kuşaklı Hane – HAYAT BAĞI Modeli üzerinde çalışıyoruz. Üç kuşağın bir arada ama mahremiyeti koruyarak yaşadığı bir mekansal tasarım üzerinde çalışıyoruz. Bu model hem ekonomik dayanışmayı hem kültürel sürekliliği güçlendiriyor. Haneden başlayarak mahalleye uzanan, gelenekle gelecek arasında bir köprü kuruyor.

Sadece birkaçını sayabildiğim tüm faaliyetlerimizle uğruna gayret gösterdiğimiz dava, esasında tek cümlede özetlenmiştir: "Korkma sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak, sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak!"

Aile ocağı sönmedikçe bu milletin istiklali de istikbali de güvendedir. Aile; bu milletin hafızasıdır. Aile; bu toplumun zeminidir, kalesidir. Aile; bu toprakların mayasıdır. Aileyi koruyan bir toplumun kimliği kaybolmaz, ruh kökü zayıflamaz, geleceği karanlık olamaz.

Geçtiğimiz yıl yaptığımız Büyükşehirde Aile Olmak Çalıştayı'nın sonuç raporunun hem kamuda hem de sivil toplumda çok ciddi karşılık bulduğunu gördük. Bu bize şunu gösterdi: Doğru masalarda, doğru insanlar bir araya geldiğinde alınan her karar, kurulan her cümle sahada karşılık buluyor. Bugünkü çalıştayı da benzer bir etkiyi, hatta daha fazlasını üreteceğine inanıyorum.

Özellikle bugünkü çalıştayı ev sahipliğini büyük bir nezaketle üstlenen, millî duruşu temsil eden Boğaziçi Üniversitesi rektörümüze teşekkür etmek isterim. Hassasiyetiyle, desteğiyle, çalışmalarıyla her zaman yanımızda olan Sayın Valimize müteşekkirim.

Aile dostu ekosistemin oluşması ve aile diplomasisi vizyonuyla Aile Yılında çok önemli adımlara imza atan, toplumsal cinsiyet ideolojisine karşı en güçlü şekilde duruş sergileyen ve bugün teşrifleri ile bizi onurlandıran Sayın Bakanımıza ne kadar teşekkür etsek az.

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Sayın Rektörüm, Sizlerin hassasiyeti, gayret ve desteği en büyük güvencemizdir.

Bilim Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Turgay Şirin'in şahsında bilim kurulumuza, çalıştay düzenleme kurulumuzun başkanı Prof. Dr. Adem Palabıyık'ın şahsında bu bilimsel organizasyonun düzenlenmesinde emeği geçen tüm ekibimize ve müktesebatınızı bizimle paylaşmak için çok değerli vaktini ayıran siz değerli katılımcılarımıza teşekkür ediyorum. Çalıştayıımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Saygılarımla.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK

Boğaziçi Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Sayın Bakanım,

Sayın Valim,

Değerli Protokol Üyeleri,

Kıymetli Meslektaşlarım,

Uzmanlar, Eğitimciler, Değerli Misafirler;

Üniversitemiz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanımızın teşrifleriyle düzenlenen Sosyo-Kültürel Riskler ve Aileye Yönelik Tehditler Çalıştayı'nda sizleri ağırlamaktan büyük onur ve mutluluk duyuyoruz.

Aile; insanımızın sosyal, psikolojik ve kültürel bağlamda güçlendiği; değerlerin, kimliğin, aidiyetin ve aidiyet duygusunun şekillendiği ilk ve en önemli sığınaktır. Bu sığınağı koruyarak güçlendirmek ve geleceğe sağlıklı bir şekilde taşımak hem bireysel bir sorumluluk hem de toplumsal ve ulusal bir önceliktir.

Sosyo-kültürel riskler yalnızca bir akademik çalışma alanı değildir; toplumsal huzurumuzu, gençlerimizin geleceğini ve kuşaklar arası bağlarımızı etkileyen kritik bir alandır.

Bu nedenle bugün burada yapılacak çalışmalar, üretilecek fikirler, tartışmalar ve görüşler; ortaya konulacak çözüm önerileri ülkemizin sosyal politikaları açısından son derece önemlidir ve bizler için çok değerli katkılar sunacaktır. Sayın Bakanım, Bakanlığınızın aileyi güçlendirmeye yönelik vizyonu, yürütülen çalışmalar, ulusal politikalar ve sosyal destek mekanizmaları; bütün bu çalışmalar bizim için çok önemli, yol gösterici birer unsurdur.

Bu çalıştayın, üniversitemiz ile bakanlığımız arasındaki iş birliğini güçlendireceğine; yeni iş birliklerine zemin oluşturacağına, araştırma ve uygulama projelerini güçlendireceğine ve geliştireceğine inanıyoruz. Üniversite olarak hedefimiz; aileyi güçlendirecek bilimsel verileri üretmek, toplumsal riskleri doğru analiz etmek; psikologlar, sosyologlar, eğitimciler ve sosyal hizmet uzmanları yetiştirirken güncel bilgi ve ihtiyaçlara yönelik duyarlı bilgiyi politika yapıcılarla buluşturacak bir zeminde akademik bir köprü oluşturmaktır.

Bugün burada bir araya gelerek akademi, kamu ve sivil toplum iş birliğini güçlendirmiş ve en güzel birliktelik örneklerini sergilemiş bulunmaktayız. Bu çalıştayda ortaya çıkacak fikirler hem yerel hem bölgesel hem de ulusal anlamda güçlü bir etki oluşturacak önemli bir ürün olacaktır.

Teşrifleriyle bizleri onurlandıran Sayın Bakanımıza, Sayın Valimize; çalıştayın hazırlanmasında emeği geçen tüm paydaşlara ve katkı sağlayan tüm akademik camiaya teşekkür ederim. Programımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum, hepinizi tekrar saygıyla selamlıyorum.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Davut GÜL

İstanbul Valisi

Sayın Bakanım,

Çok kıymetli Bakan Yardımcımız,

Değerli Genel Müdürlerim,

Değerli Kaymakamım,

Hanımfendiler, beyefendiler, muhterem hocalarım;

Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. Öncelikle bizi bir araya getiren İstanbul Aile Vakfı'na ve ev sahipliğinden dolayı Boğaziçi Üniversitesi'ne; katkılarıyla, katılımlarıyla bu çalışmayı zenginleştirecek her birinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Biz, Sayın Bakanımızın himayelerinde Türkiye'nin her tarafında olduğu gibi İstanbul'da da, olabildiğince devletimizin politikalarını uygulamaya gayret ediyoruz. Biraz önce arkadaşımız bizi kürsüye davet ederken de söyledi.

Ve buna inanarak söylüyoruz, yapıyoruz: Aile toplumun temeli; devletimizin en büyük gücü ve en güçlü, en küçük devlet aygıtı.

Dolayısıyla da ailenin güçlü olması lazım. Günümüzde de bazen isteyerek, bazen istemeyerek ailenin karşı karşıya kaldığı tehditler var.

Bununla bir şekilde, dönemin şartları itibarıyla mücadele etmek gerekiyor. En önemli gücümüz farkındalığımız.

Aslında Büyük Aile Platformu'yla sizlerin bir araya gelmeniz, bu konuda bir irade ortaya koymanız çok kıymetli. Etkinliklerinize baktığımızda siyasal olarak, sosyal olarak meselelere bakış açısı farklı olan birçok derneğin aile konusunda birleştiğini görüyoruz.

Bu çok önemli. Bu mesele aslında toplumumuzun tamamının meselesi.

Sayın Cumhurbaşkanımızın güçlü iradesi en büyük gücümüz. Sayın Bakanımızın Türkiye'nin her karış toprağında, dünyada bu meseleyi sahiplenmesi, bu meseleye inanması ve bununla mücadele etmesi çok kıymetli.

İnanıyorum ki çalıştayın sonucunda, sizlerin kıymetli katkıları neticesinde çıkacak çıktılar yerel ölçüde bizler, genelde Sayın Bakanımız en iyi şekilde uygulayacaklardır. Ben bir kez daha başta muhterem Bakanımız olmak üzere katkı ve katılım sağlayan herkese teşekkür ediyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

AÇILIŞ KONUŞMASI

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

Sayın Valim,

Kıymetli Rektör Yardımcım,

İstanbul Aile Vakfı'nın çok değerli Başkanı ve üyeleri,

Çok değerli hocalarım, değerli katılımcılar.

Sosyo-kültürel riskler ve aileye yönelik tehditler çalıştayı vesilesiyle sizlerle bir arada olmanın büyük mutluluk duyuyorum.

Bugün dijitalleşme ve medyanın aile üzerindeki etkilerini tüm yönleriyle ele almak üzere bir aradayız. Değişen dünya koşulları, aile kurumunun karşı karşıya kaldığı meydan okumaları titizlikle değerlendirmemizi zorunlu kılıyor. Bu dönemde aileyi koruyacak stratejiler geliştirmek her zamankinden daha büyük önem taşıyor. Ben, bu çalıştayı sorunlu alanlar karşısında etkili yol haritalarının şekillenmesine katkı sunacağına inanıyorum.

Bu vesileyle Aile Vakfı başta olmak üzere bilgi ve tecrübeleri ile çalışmalara yön verecek tüm katılımcılara şimdiden teşekkür ediyorum. Çalıştayı hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Kıymetli misafirler, tarihin her döneminde toplumlar çeşitli imtihanlardan geçti. Tarım devrimi aileyi dönüştürdü. Sanayi devrimi işi ve evi birbirinden ayırdı. Şimdi ise yeni bir kırılma noktasındayız: Dijital devrim. Bu devrim diğerlerinden farklı; çünkü sessiz. Dumanı yok, sireni yok, barutu yok. Ama etkisi derin ve güçlü.

Dijitalleşme, aileyi mekândan bağımsız, zamandan hızlı, kültürden kopuk bir forma dönüştürüyor. İnsan zihnini, duygu düzenini, mahremiyet algısını görünmez biçimde değiştiriyor. Soru basit ama derin: Dijital çağ aileyi yeniden mi tanımlıyor? Yoksa biz tanımlamayı ihmal ettiğimiz için mi aileye yönelik riskler belirginleşiyor?

Dijitalleşme bize sadece yeni araçlar sunmadı; yeni bir yaşam ritmini de beraberinde getirdi. Bilgi çoğaldı fakat dikkat azaldı. İletişim hızlandı fakat derinlik kaybolmaya başladı. Bağlantılar arttı fakat insanın insanla kurduğu bağ zayıfladı. Bugün aileyi konuşurken teknolojinin ördüğü yeni zihinsel iklimi de anlamak zorundayız. Çünkü ekran artık hepimiz için bir zaman, bir mekân, bir kültür üreticisi.

Dijital dünyanın yerlileri olan çocuklarımız artık oyunu mahallede değil, algoritmaların yönettiği bir akışta deneyimliyor. Çocuklarımız siber zorbalıktan yanlış içeriklere, çevrim içi istismardan dijital bağımlılığa kadar pek çok riskle karşı karşıya kalıyor. Ekran süresi arttıkça aile içi iletişim azalıyor, ortak zaman kavramı zayıflıyor. Gençler için başarı, emekten çok beğeni sayısı ile ölçülür hâle geldi.

Dijital göçmenler olan ebeveynler ise, yani bizler; çocuklarının hızla değişen dünyasını anlamak için her geçen gün daha fazla çaba sarf ediyoruz. Tüketim kültürü hızla büyüyor. Hız ve haz eksenli bir hayatta ise mahrumiyet bilinci belirsizleşiyor. Özel olan görünür, görünür olan sıradanlaşıyor. Artan yalnızlık ve bireyselleşme aile bağlarını zayıflatıyor. İnsan fıtratına yönelik saldırı olan cinsiyetsizleştirme propagandaları hızla yayılırken aidiyet ve kimlik zemininde yeni kırılmalar ortaya çıkıyor.

Bu anlamda aileyi tehdit eden sadece teknoloji değil; teknolojinin insan tabiatına uygun ilerleyemeyişidir. Yoksa bugün teknolojinin sunduğu imkânların elbette hepimiz farkındayız. Ancak en az bu imkânlar kadar doğurduğu tehditlerin de farkında olmamız gerekiyor.

Kıymetli misafirler, tüm bu riskler karşısında yapmamız gereken; aileyi yeniden güçlendiren, kültürel dokumuzu koruyan ve toplumsal dayanışmayı canlandıran politikaları geliştirmektir. Biz bu riskleri görüyoruz, analiz ediyoruz ve çok boyutlu politikalarla çözüm üretmek için çalışıyoruz. Aileyi koruyan her adımın toplumun direncini artıracığına inanıyoruz.

Bu anlamda Sayın Cumhurbaşkanımızın takdirleriyle ilan ettiğimiz 2025 Aile Yılı, aileyi merkeze alan yeni bir dönemin başlangıcı oldu. Değerlerimizi, kimliğimizi ve toplumsal bütünlüğümüzü geleceğe taşıma kararlılığımızın adıdır. Zira aile meselesi aynı zamanda bir beka meselesidir. Aileyi korumak, gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzdur.

Tam da bu sebeple bakanlık olarak temel önceliklerimizden biri, aile dostu bir ekosistemi inşa etmektir. Bu ekosistem sadece sosyal politikalardan ibaret değildir; aynı zamanda kül-

türel bir inşa sürecidir. Ailenin değerini toplumun tüm dinamiklerine yeniden hatırlatma ve her alanda aileyi merkeze alan bir bakış açısını hâkim kılma çabasıdır.

Bu ekosistem; konut politikalarından çalışma hayatına, dijitalleşmeden medya içeriklerine, eğitimden sosyal hayata kadar her alanda bütüncül bir yapı oluşturması anlamına gelir: Aile dostu şehirler, dijital platformlar, iş yerleri, eğitim ortamları... Kısacası her alanın aileyi destekleyen ve büyüten bir iklime dönüşmesidir.

Aile dostu ekosistemi oluştururken de şu üç temel ilkeye bağlıyız: koruyucu, önleyici ve güçlendirici politikalar. Aileyi tehdit eden unsurlar ortaya çıkmadan riskleri tespit etmek, sorunlar büyümeden müdahale etmek ve her ailenin dayanıklılığını artırmak için etkin destek mekanizmalarını kurmaktır.

Kıymetli misafirler, biz bakanlık olarak bu vizyon doğrultusunda kapsamlı çalışmalar yürütüyoruz. Aile eğitim programlarımızı ülke genelinde yaygınlaştırıyor, ebeveynlik becerilerini artıran içerikleri güncel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniliyoruz. Aile dostu şehirlerin ve sosyal yaşam alanlarının artması için yerel yönetimlerle iş birliklerimizi artırıyoruz. Aileyi merkeze alan sosyal hizmet modellerimizi her geçen gün çeşitlendiriyoruz.

Çocukların gelişimine uygun içerik üretiminin teşvik edilmesi için medya ve dijital medya platformlarının temsilcileri ile görüşmelerimizi sık sık gerçekleştiriyoruz. Biz çocuklarımıza daha güvenli bir dijital dünya sunmak istiyoruz. Bunun için 15 yaş altına yönelik sosyal medya düzenlemesini yakın zamanda hayata geçireceğimizi tekrar ifade etmek istiyorum.

Bunun yanı sıra dijital dünyada çocuk hakları sözleşmesinin ilk imzacısı olarak, çocukların dijital haklarının korunmasında ulusal ve uluslararası farkındalığa öncülük ediyoruz. Bu vesileyle burada bulunan tüm misafirlerimizi, hep birlikte daha güçlü bir irade ortaya koymak için sözleşmeyi imzaya davet ediyorum.

Diğer yandan evlenecek gençleri ve çocuk sahibi olmak isteyen ailelere desteklerimizi sürdürüyoruz. Sosyal risk haritalarımızla ihtiyaçları erken dönemde tespit ederek hizmetlerimizi sahada daha hızlı ve etkin biçimde sunmayı hedefliyoruz. Bu çalışmaların tek bir amacı var: Aileyi merkeze alan bir seferberliği hep birlikte büyütmek.

2025 Aile Yılı, ortak iradenin somutlaştığı; fikirden eyleme, söylemden uygulamaya geçişin yılı oldu. 2026–2035 dönemini kapsayan Aile ve Nüfus 10 Yılı'nda da bu adımları kalıcı bir strateji hâline dönüştüreceğiz. Dinamik nüfus yapımızı, toplumsal bağlarımızı ve aile değerlerimizi geleceğe taşıyan uzun soluklu politikalarımızı hep birlikte hayata geçireceğiz.

Kıymetli misafirler, şunu özellikle vurgulamak isterim ki çocuklarımızın güvenli, değer temelli

ve sevgi dolu bir ortamda büyümesi; gençlerimizin geleceğe umutla bakması, kadınların, yaşlılarımızın ve tüm aile bireylerinin huzurla yaşaması için güçlü bir aile ekosistemine ihtiyaç var. Bu noktada hepimize düşen sorumluluklar var.

Ailenin karşı karşıya olduğu tehditlerle mücadele ancak topyekûn bir bilinç ve kararlılıkla mümkün olabilir. Kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, medya, akademi, özel sektör; hepimiz kendi alanlarımızda aile dostu yaklaşımları yaygınlaştırmalıyız.

Bizim için aile bir istatistik konusu değil, bir politika nesnesi hiç değil. Aile, bizim varoluş sebebimiz; kültürümüzün taşıyıcısı, geleceğimizin güvencisidir. Bu nedenle aileyi korumak; çocuklarımızı, geleceğimizi ve yarının Türkiye'sini korumak demektir.

Türkiye Yüzyılı'nda hedefimiz; aile bağları sağlam, değerleriyle güçlü, dayanışması yüksek bir toplumun inşasına öncülük etmektir. Bu hedef doğrultusunda aile dostu ekosistemi her geçen gün daha da güçlendireceğiz. Değişen dünyanın meydan okumalarına karşı ailelerimizi desteklemeye devam edeceğiz.

Bu duygularla sözlerime son verirken çalıştayda ortaya çıkan fikirlerin, önerilerin aile politikalarımıza yön veren değerli bir birikime dönüşmesini temenni ediyorum. Katkılarınız, desteğinizle sosyo-kültürel riskler karşısında daha dirençli, daha bilinçli ve daha güçlü bir aile yapısını hep birlikte inşa edeceğimize inanıyorum.

Sizleri saygıyla, muhabbetle selamlıyorum.

GİRİŞ:

**21. YÜZYILIN STRATEJİK
GERÇEKLIĞİ VE AİLENİN ONTOLOJİK
GÜVENLİĞİ**

21. Yüzyılın Stratejik Gerçekliği ve Ailenin Ontolojik Güvenliği

21. yüzyılın güvenlik paradigması, konvansiyonel sınır savaşlarından öte, toplumların “içsel bütünlüğünü” hedef alan hibrit bir yapıya evrilmiştir. King’s College Savaş Araştırmaları Profesörü ve stratejist David Betz, “Civil War Comes to the West” (Batı’ya Gelen İç Savaş) başlıklı çalışmasında; günümüz toplumlarını tehdit eden asıl tehlikenin dışsal bir düşmandan ziyade kültürel olarak parçalanmış bir toplum yapısı (culturally fractured societies), seçkinlerin aşırı müdahalesi ve kurumların sorun çözme yeteneğine olan güvenin çöküşü olduğunu vurgulamaktadır.¹ Betz’e göre bu süreç; “kültürel kuruma” (cultural desiccation), yapısal istikrarsızlık ve derinleşen kültürel anlaşmazlıklar üzerinden ilerleyen bir “sistem bozulması” (systems disruption) halindedir. Bu durum, Antik Yunan’daki “stasis” kavramını—yani toplumun ortak ahlaki ve kültürel zeminini kaybederek içten içe çürümesini—ifade eder. Josep Borrell’in “Avrupa bir bahçedir, dünyanın geri kalanı ise ormandır” metaforu bugün geçerliliğini yitirmiştir; zira kuralsızlığı ve vahşeti temsil eden “orman”, artık bahçenin dış duvarlarında değil, doğrudan hanelerin, zihinlerin ve ekranların içindedir.²

Robert Putnam’ın “Bowling Alone” (Yalnız Başına Labut Devirmek) çalışmasında belirttiği sosyal bağların zayıflaması ve Edelman Güven Barometresi’nin her yıl raporladığı “kısır güvensizlik döngüsü”, kurumlar ile bireyler arasındaki köprüyü yıkmaktadır.³ Richard Edelman ve Pew Research’ün verileri, toplumların artık sadece ekonomik değil, “ontolojik bir güvensizlik” içinde olduğunu teyit etmektedir.⁴ Bu durum Barbara Walter’ın iç savaşların yeni tetikleyicisi olarak tanımladığı derin bir kutuplaşmaya işaret eder.⁵ Schlesinger’in “Amerika’nın Birliğinin Dağılması” (The Disuniting of America) olarak tarif ettiği bu süreçte; aile, bu “parçalanmış toplum yapısının” (culturally fractured societies) tam ortasında, saldırıya en açık ve korunması en zaruri kale olarak durmaktadır.⁶

1 David Betz, “Civil War Comes to the West,” *Military Strategy Magazine* 9, sy. 1 (2023): 20-27.

2 Josep Borrell, “Inauguration of the European Diplomatic Academy: Speech by High Representative Josep Borrell,” (Bruges, 13 Ekim 2022), European Union External Action Service.

3 Robert D. Putnam, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community* (New York: Simon & Schuster, 2000), 19-24.

4 Edelman, *2022 Edelman Trust Barometer: The Vicious Cycle of Distrust*, (Global Report, 2022).

Richard Edelman ve Pew Research Center verileri için bkz. “America’s Place in the World 2013,” Pew Research Center, (Aralık 2013).

5 Barbara F. Walter, *How Civil Wars Start: And How to Stop Them* (New York: Crown, 2022).

6 Arthur M. Schlesinger Jr., *The Disuniting of America: Reflections on a Multicultural Society* (New York: W. W. Norton & Company, 1992).

Türkiye örneğinde karşılaşılan tablo, Betz'in bahsettiği "sistem bozulması" (systems disruption) stratejisinin dijital platformlar, popüler kültür ve küresel lobi faaliyetleri üzerinden yürütülen bir "Organize Sosyo-Kültürel Terör" biçimidir. Bu asimetrik saldırı; toplumun en temel yapı taşı olan "Aile" kurumunu şu üç ana ekseninde hedef almaktadır:

- 1. Dijital Manipülasyon ve Dopamin Ekonomisi:** Sosyal medya ve algoritmik yönlendirmeler, iradeyi teslim alan bir "haz kültürü" inşa ederek aile içi ilişkileri ve çocukların çevrimiçi güvenliğini tehdit etmektedir.
- 2. Müstehcenlik ve Hiperseksüelleşme:** Erken yaşta müstehcenliğe maruziyet ve küresel lobi faaliyetleri üzerinden yürütülen toplumsal cinsiyet ideolojisi, bireylerin mahremiyet algısını ve beden bütünlüğünü tahrip etmektedir.
- 3. Demografik Tehdit ve Millî Beka:** Ailenin çözülmesi ve nüfus kontrolü stratejileri, sadece sosyolojik bir değişim değil, devletin millî güç unsurlarından demografik gücünü zayıflatan doğrudan bir "Millî Beka" meselesidir.

Fiziksel şiddet içermeyen ancak dijital platformlar, popüler kültür ve küresel lobi faaliyetleri üzerinden yürütülen bu asimetrik saldırı; toplumun en temel yapı taşı olan "Aile" kurumunu hedef almaktadır. Amaç, toplumu bir arada tutan değerler hiyerarşisini bozmak, cinsiyet ve kimlik üzerinden yapay fay hatları oluşturmak ve nihayetinde devleti ayakta tutan "insan kaynağını" (demografik yapıyı) zayıflatmaktır. Bu bağlamda çalıştayımız, aileyi sadece pedagojik bir birim olarak değil, bu hibrit saldırılara karşı toplumun en kritik "beşerî sermayesi" ve "savunma hattı" olarak konumlandırmaktadır.

İstanbul Aile Vakfı olarak 2024 yılında İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde gerçekleştirdiğimiz "Büyükşehirde Aile Olmak" Çalıştayı, aslında bugün ele aldığımız küresel ve dijital tehditlerin yerel düzlemdeki habercisi niteliğindedir.⁷ O dönemde "şehre karşı aileyi korumak" olarak formüle ettiğimiz direnç odağı, bugün geline nokta yerini "küresel kuşatmaya karşı medeniyet kodlarımızı tahkim etmek" gibi daha makro ve stratejik bir zorunluluğa bırakmıştır. Geçtiğimiz yıl raporlaştırdığımız kentsel riskler, bugün tartıştığımız küresel stratejik tehditlerin yerel ve somut birer ön izlemesi niteliğindedir. Bu çerçevede, önceki raporumuzda formüle ettiğimiz şu temel tespitler, günümüzün "Dijital Orman" gerçekliğiyle doğrudan bir süreklilik arz etmektedir:

⁷ İstanbul Aile Vakfı, *Büyükşehirde Aile Olmak Sonuç Raporu*, Yayın No: 9, (İstanbul: İstanbul Aile Vakfı Yayınları, Kasım 2024), ISBN: 978-605-72048-6-8.

- **Kentsel İzolasyon ve Atomizasyon:** Geçtiğimiz yıl raporumuzda dikkat çektiğimiz büyük şehrin getirdiği anonimlik ve Robert Putnam'ın "sosyal sermaye çöküşü" olarak tarif ettiği bağların zayıflaması, aileyi dış müdahalelere karşı bugün daha da savunmasız bırakmıştır. Sosyal çevresinden kopan aile, dijital manipülasyonun birincil hedefi haline gelmiştir.
- **Mekânsal Ayrışmadan Zihinsel Parçalanmaya:** O dönemde şehrin fiziksel yapısındaki "gettolaşma" olarak tanımladığımız durum, bugün dijital dünyada algoritmaların ördüğü "yankı odalarına" ve David Betz'in tabiriyle "feral" (yabanıl) alanlara evrilmiştir. 2024 raporumuzda altını çizdiğimiz "metropolün aile değerlerini aşındıran hızı", bugün yerini iradeyi felç eden küresel bir "dijital hız ve haz ekonomisine" bırakmıştır.

Bu asimetrik ve çok katmanlı tehdit karşısında devletin ve toplumun geliştirmesi gereken temel refleks, sadece yasaklamaya dayalı bir savunma değil; krizleri göğüsleyebilen ve öz değerleriyle kendini onarabilen bir "Sosyo-Kültürel Dayanıklılık" (Socio-Cultural Resilience) kapasitesidir.

Sosyo-kültürel dayanıklılık; ailenin dijital manipülasyonlara karşı "bağışıklık sistemini" güçlendirmek, kuşaklar arası aktarımı kesintisiz sürdürmek ve küresel kültür makinesinin ürettiği "zehir" karşısında kendi medeniyet kodlarımızdan bir "panzehir" üretebilmek demektir. Bu rapor, aileyi edilgen bir "mağdur" olmaktan çıkarıp, bu dayanıklılığın merkezi haline getirmeyi hedeflemektedir.

Elinizdeki bu çalışma; aileyi hedef alan riskleri pedagojik birer vaka olmanın ötesinde, bir "Millî Beka ve Güvenlik" meselesi olarak ele almaktadır.

Rapor kapsamında:

- Dijital Haz Kültürü: İradeyi teslim alan dopamin ekonomisi,
- Görünürlük Baskısı: Ontolojik güvensizlik yaratan yeni değer sistemi,
- Millî Beka: Cinsiyetsizleştirme politikalarının demografik tehdit boyutu,
- Eylem Planı: Ve en önemlisi, sosyo-kültürel dayanıklılığı artıracak bütüncül çözüm mekanizmaları detaylandırılmıştır.

AÇILIŞ OTURUMU

Prof. Dr. Adem PALABIYIK
Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı

AÇILIŞ OTURUMU

Prof. Dr. Adem PALABIYIK

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı

Kavramsal Çerçeve ve Tehdit Analizi: “Sosyo-Kültürel Terör”

Toplumun kültürel kodlarını, inanç sistemini, aile yapısını ve ortak sembollerini hedef alan; fiziksel şiddet içermemesine rağmen yarattığı toplumsal kaos, kimliksizleşme (anomi) ve kuralsızlık nedeniyle konvansiyonel terör kadar yıkıcı sonuçlar doğuran sistematik faaliyetler, “Sosyo-Kültürel Terör” olarak tanımlanmaktadır.

Bu terör biçimi; bombayla veya silahla değil; kavramlar, imgeler, dijital içerikler ve popüler kültür ikonları aracılığıyla işleyen bir “zihin ve kimlik işgali” stratejisidir. Bu süreç, toplumsal cinsiyet karmaşası üzerinden yürütülen, aileyi ve nesli ifsat ederek devleti içten çökertmeyi hedefleyen asimetrik bir kültürel mühendislik projesidir.

Sosyo-kültürel terör, “Yumuşak Güç” (Soft Power) enstrümanlarını birer silaha dönüştürerek şu aşamalarla ilerlemektedir:

Kavramsal İşgal ve Dilin Dönüşümü: Önce toplumun ortak dili ve anlam dünyası bozulmaktadır. Toplumsal hafızada “sapkınlık” veya “mahremiyet ihlali” olarak kodlanan durumlar; “özgürlük”, “onur”, “tercih” gibi pozitif kavramlarla yeniden etiketlenerek meşrulaştırılmaktadır.

Dijital Hegemonya ve Normalleştirme: Dijital platformlar, sinema ve dizi sektörü üzerinden; “cinsiyetsiz toplum” ve “haz odaklı birey” modelleri sürekli tekrar (repeat effect) yoluyla bilinçaltına işlenmektedir. Strateji, yanlış “sıradanlaştırmak”, doğruyu ve fitrî olanı ise “marjinalleştirmek” üzerine kuruludur.

Kurumsal Sızma: Uluslararası fonlar ve sözleşmeler aracılığıyla; yerel yasalar, eğitim müfredatları ve kurumsal politikalar, küresel kültürel normlara uyumlu hale getirilmeye zorlanmaktadır.

Mevcut tabloda LGBT lobilerinin faaliyetleri, bireysel bir hak talebi veya sivil toplum hareketi olmanın ötesinde; politik ve ideolojik bir dayatma mekanizması olarak işlemektedir. Bu yapı, sosyo-kültürel terörün en somut örneği olarak şu özellikleriyle öne çıkmaktadır:

Fonksiyonel Örgütlenme: Tıpkı hiyerarşik yapılar gibi; finansman ayağı (küresel fonlar), propaganda ayağı (medya/dijital içerik), lojistik ayağı (dernekler) ve eylem ayağı olan organize bir ekosistemdir.

Hedef Kitle (Çocuk ve Gençlik): Bu yapı, zihinsel savunma mekanizmaları henüz gelişmemiş çocukları ve ergenleri; çizgi filmler, dijital oyunlar ve sosyal medya fenomenleri üzerinden hedef almaktadır. Cinsiyetin “akışkan” olduğu fikri, bir “moda” veya “ayrıcılık” gibi sunulur ve biyolojik gerçekliğe savaş açılmaktadır.

Nihai Hedef (Toplumsal Kaos): Amaç; kadın ve erkek arasındaki fitrî dengeyi bozarak aileyi işlevsizleştirmek ve milleti millet yapan “biz” duygusunu yok ederek, yönetilebilir, köksüz ve atomize bir yığın oluşturmaktır.

Sosyo-kültürel terörün yarattığı tahribat, basit bir “kültürel yozlaşma” ile açıklanamayacak kadar derin bir güvenlik sorunudur. Bir toplumun ordusunu yenmekle, o toplumun “aile yapısını” ve “cinsiyet algısını” çökertmek, stratejik sonuçları bakımından eşdeğerdir; her ikisi de devletin bekasını ve sürekliliğini tehdit eder.

Bu nedenle; Aile son savunma hattı, Fitrat insanlığın ontolojik güvenliği, Kültürel Kodlar ise millî bağımsızlık sistemi olarak görülmeli; mücadele, terörle mücadele ciddiyetinde ve “Topyekûn Kültürel Savunma” doktrini ile yürütülmelidir.

1. OTURUM:

SOSYO-KÜLTÜREL RİSKLER, DİJİTALLEŞME VE HAZ KÜLTÜRÜ

BÖLÜM I:

DİJİTAL PLATFORMLARIN DOPAMİN ODAKLI TASARIMLARININ AİLE YAPISI VE KUŞAKLAR ARASI İLİŞKİLERE ETKİSİ

1.1. Mevcut Durum Analizi ve Tespitler

Çalıştay katılımcılarının geri bildirimleri, dijital platformların teknik altyapısının (algoritmalar, arayüz tasarımı), aile içi sosyal dokuyu doğrudan hedef alan dönüştürücü bir güce sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

1.1.1. Nöropsikolojik Etkiler ve "İhtiyaç Bağımlılığı"

- **Haz Reseptörlerinde Körleşme:** Dijital ortam, çocuk ve yetişkinler için palyatif bir "ağrı kesici" işlevi görmektedir. Ancak sürekli yüksek uyarana maruz kalmak, haz eşiğini yükseltmekte ve haz reseptörlerinde bir tür "körleşme" yaratmaktadır. Bireyler aynı tatmin düzeyine ulaşmak için giderek daha şiddetli, hızlı ve uç içeriklere (şiddet, parafilik cinsellik vb.) ihtiyaç duymaktadır.
- **İhtiyaç Bağımlılığı:** Boş zamanın plansızlığı ve mekânsal kısıtlılıklar, dijital kullanımı bir tercih olmaktan çıkarıp "ihtiyaç bağımlılığına" dönüştürmüştür. Dijital uyarın, günün sonunda zorunlu bir psikolojik sığınak gibi deneyimlenmektedir.
- **Dopamin Mühendisliği ve Güç Asimetrisi:** Katılımcılar, "dopamin mühendisliği" kavramını; kullanıcının ilgisini sürekli canlı tutmak için ödülü (beğeni, yeni içerik, sürpriz video, indirim vb.) ne zaman geleceğini belirsiz bırakan ve bu sayede tekrar tekrar uygulamaya geri döndüren bir pazarlama stratejisi olarak tanımlamaktadır. Bu mantık, kumardaki "her an kazanabilirim" hissine benzer bir şekilde çalışır; kişi bir sonraki içerikte daha iyi bir şey çıkacağını düşünerek devam eder. Sonsuz kaydırma ve mikro

ödüllere desteklenen bu yapı, aile ile platform arasında derin bir "güç ve bilgi asimetrisi" yaratmaktadır; çünkü ebeveyn çocuğun ne izlediğini ve neden orada kaldığını sınırlı ölçüde görürken, platform çocuğun davranışlarını saniye saniye ölçer ve buna göre içerik önerir. Bu nedenle algoritmalar çocuğu ebeveyninden daha iyi analiz etmektedir.

1.1.2. Kuşaklar Arası Kopuş ve İletişim Krizi

- **Sessiz Çözülme:** Aile içinde fiziksel birlikteliğin sürdüğü ancak duygusal temasın koptuğu "sessiz bir çözülme" yaşanmaktadır. "Sıradan" aile sohbetleri, dijitalin sunduğu yüksek haz karşısında gençlere yetersiz ve sıkıcı gelmektedir.
- **Alfa Kuşağı ve Tahammülsüzlük:** Hız ve anlık tatminle karakterize edilen, zaman zaman Alfa kuşağı olarak tanımlanan yaş grubu, bekleme tahammülsüzlük göstermektedir. Haz arzusunun (ekran, dijital oyun vb.) engellendiği durumlarda aile içi gerilimler, bakım verene (özellikle anneye) yönelen fiziksel/psikolojik şiddete dönüşebilmektedir.
- **Dil ve Mizahın Ayrışması:** Dijital ortamın ürettiği kendine has dil ve mizah, ebeveynlerin erişemediği kapalı bir anlam dünyası oluşturmakta; bu durum kuşaklar arası referans noktalarını yok etmektedir. Gençlerle yapılan görüşmelerde, konu "haz/dopamin" içermiyorsa ilginin hızla kaybolduğu gözlemlenmiştir.

1.1.3. Yapısal ve Çevresel Faktörler

- **Mekânsal Sıkışma ve Kentleşme:** 1+1 dairelerin yaygınlaşması, yeşil ve ferah alan yoksunluğu, çocuğun "doğal dopamin" kaynaklarına (hareket, oyun, doğa) erişimini kısıtlamaktadır. Bu fiziksel boşluk, dijital hazlarla doldurulmaktadır.
- **Eğitim Sisteminin Rolü:** Eğitim sistemi küresel etkiler neticesinde tüm dünyada tek tipleşmektedir. Okul içindeki yoğun teknoloji kullanımı, çocuğun zaten yorgun olan dikkat sistemini zorlamakta; yaratıcı düşüncüyü körelterek hazır içerik tüketimine yönelmektedir.
- **0-2 Yaş ve Gelişimsel Riskler:** Erken çocuklukta (beyin gelişiminin en hızlı olduğu 0-2 yaş) ekrana maruz kalmak; nörolojik bozukluklar ve benzeri durumlar, duygu düzenleme güçlüğü ve sosyal ilişki kurma problemleriyle ilişkilendirilmektedir.

1.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 1)

Sorunun çok boyutlu yapısına istinaden, çözüm önerileri hedef odaklı üç ana başlıkta sınıflandırılmıştır.

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
AİLE VE EBEVEYNLİK	<p>1. Dijital Ebeveynlik: Yasaklayıcı tutum yerine, çocuğun dijital dünyasına eşlik eden, içeriği birlikte analiz eden “refakatçi” model benimsenmelidir.</p> <p>2. Bilinçli Sınırlama: Ekran süresinin belirli bir eşiğin altına çekilmesi, aile içi iletişimin ön koşulu sayılmalıdır.</p> <p>3. Doğal Motivasyon Kaynakları: Motivasyon kaynağını çeşitlendirmek için ailece doğa, sanat, üretim ve spor faaliyetleri sistematik hale getirilmelidir.</p> <p>4. Bütüncül Eğitim: Ebeveyn eğitimleri; mahremiyet, irade eğitimi ve fitrat kavramlarını içeren manevi ve psikolojik bir bütünlükle verilmelidir.</p>
DEVLET VE MEVZUAT	<p>1. Algoritmik Denetim: Bağımlılık yapıcı algoritmalar, “loot box” (ganimet kutusu) sistemleri ve mikro ödüller hukuki denetime tabi tutulmalıdır.</p> <p>2. Şeffaflık: Oyun içi reklam ve ürün yerleştirmeler şeffaflaştırılmalı, çocuk odaklı içeriklerde sınırlandırılmalıdır.</p> <p>3. Aile Dostu İçerik Teşviki: Yerli, kültürel kodlarla barışık ve aile bağlarını güçlendiren dijital platformlar devlet eliyle teşvik edilmelidir.</p> <p>4. Mekânsal Planlama: Yerel yönetimler, “mekân davranışı dönüştürür” ilkesiyle doğal oyun ve sosyalleşme alanlarını (ücretsiz/erişilebilir) artırmalıdır.</p>

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
EĞİTİM VE PEDAGOJİ	<p>1. Ekran Diyeti: Okullarda teknolojik uyaran yoğunluğu azaltılmalı; fiziksel aktivite, izcilik ve sanat derslerinin ağırlığı artırılmalıdır. Bu yaklaşım, “ekranı tamamen yasaklamak”tan çok, çocuğun gün içinde ekrana maruz kaldığı süreyi ve maruziyetin niteliğini dengeli hale getirmeyi hedefler. Bu nedenle sınıf içi uygulamalarda niteliksiz ve amaçsız ekran kullanımının (sürekli video izleme, kontrolsüz tablet/telefon kullanımı gibi) yoğunluğu azaltılmalı; yerine hareket, üretim ve sosyal etkileşim içeren etkinliklerle çocuğun dikkati ve motivasyonu ekran dışı alanlara yönlendirilmelidir.</p> <p>2. Oyun Temelli Öğrenme: Büsbütün ezber odağı yerine; kutu oyunları ve strateji odaklı, hatayı öğrenmenin parçası sayan pedagojik modeller yaygınlaştırılmalıdır.</p> <p>3. Dijital Okuryazarlık: Müfredata sadece teknik kullanım değil; dopamin sistemi, algoritma mantığı ve veri etiği konuları eklenmelidir.</p>

BÖLÜM II:

DİJİTAL ORTAMLARDA GÖRÜNÜRLÜK BASKISININ DEĞER ALGISI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

2.1. Mevcut Durum Analizi: “Görünürüm, O Halde Varım”

İkinci oturum bulguları, dijitalleşmenin bireylerin “kendilik değeri” (self-worth) algısını kökten değiştirdiğini; içsel referansların yerini dışsal ve niceliksel onay mekanizmalarına bıraktığı düşüncelerini göstermektedir.

2.1.1. Değer Algısındaki Ontolojik Kayma

- **Onay Odaklı Kimlik İnşası:** Değer algısı, “Ben kimim?” sorusundan “Beni kim/kaç kişi onaylıyor?” sorusuna kaymıştır. Takipçi ve beğeni sayıları, kişinin toplumsal değerini belirleyen temel kriterler haline gelmiştir. Bu durum, onay alamama halinde yoğun yetersizlik hissi ve depresif duygulanıma yol açmaktadır.
- **Görünürlüğün Ticarileşmesi:** Görünürlük, yalnızca psikolojik bir tatmin değil, “influencer” kültürüyle birlikte doğrudan gelir ve statü kapısı olarak görülmektedir. Bu durum, gençlerin “nasıl daha çok kazanırım?” sorusunu, “hangi değerleri üretiyorum?” sorusunun önüne koymasına neden olmaktadır. Emek ve süreç odaklı başarı algısı yerini “kısa yoldan, kolay kazanç sağlama” anlayışına bırakmıştır.

2.1.2. Psikososyal ve Kültürel Tahribat

- **Beden Odaklılık ve Nesneleşme:** Görünürlük baskısı, bedensel teşhiri ve mükemmeliyetçiliği dayatmaktadır. Kişilik, yetkinlik ve ahlak geri planda kalırken; “havalı görünme” ve fiziksel cazibe, birincil değer ölçütü olmuştur.
- **Dijital Gettolaşma ve Kabilecilik:** “Görünür ol” baskısı, benzer paradigmaya sahip kişilerin kapalı gruplar (yankı odaları) oluşturmasına yol açmaktadır. Bu alt kültürler,

bireylere yeni ve parçalı kimlikler sunarken, grup dışındakileri “öteki/düşman” olarak kodlayan kutuplaştırıcı bir dil üretmektedir.

Mahremiyetin İhlali ve “Kamusal Teşhircilik”: Fenomenleşme arzusu, ebeveynlerin dahi aile mahremiyetini “içerik” olarak sunmasına neden olmaktadır. Bu durum, “protokol hastalığı” şeklinde kurumsal yapılara da sıçrayarak, hayatın her alanında bir performans sergileme zorunluluğu (kamusal teşhircilik) yaratmıştır.

2.1.3. Akran Baskısı ve “Ev Gençliği”

- **Akreditasyon Aracı Olarak Sosyal Medya:** Okul ve akran ortamında dijital dünyadaki popüler karakterleri bilmemek veya oyunda belirli bir seviyede olmamak, “dışlanma sebebi” sayılmaktadır. Dijital varlık, akran grubu içinde bir “aidiyet kartı” işlevi görmektedir.
- **Ev Gençliği (NEET) Riski:** Eğitim ve istihdam süreçlerinden koparak gününü sadece ekran karşısında geçiren, sadece temel fiziksel ihtiyaçlar için hareket eden pasif bir “ev genci” profili yaygınlaşmaktadır.

2.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 2)

Görünürlük baskısının yarattığı narsistik ve depresif etkilerle mücadele için önerilen stratejiler:

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
KÜLTÜR VE MEDYA POLİTİKALARI	<p>1. Alternatif Rol Modeller: “Medyatik” olan ile “kıymetli” olan arasındaki farkı ortaya koyan; emek, bilgi ve ahlak temelli başarı hikâyeleri (yeni nesil formatlarla) görünür kılınmalıdır.</p> <p>2. İyinin Görünürlüğü: Nitelikli, etik ve toplumsal fayda üreten içeriklerin algoritmik dezavantajını giderecek pozitif ayrımcılık mekanizmaları ve teşvik sistemleri geliştirilmelidir.</p> <p>3. Millî Kahramanların Güncellenmesi: Kültürel kodlar ve millî kahramanlar, didaktik olmayan, sinema/dijital sanat kalitesinde modern anlatılarla yeniden üretilmelidir.</p>

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
EĞİTİM VE PSİKOSOSYAL DESTEK	<p>1. İçsel Değer İnşası: Eğitim müfredatı ve rehberlik servisleri, çocuğun değerini dış onaydan bağımsız olarak “zaten değerli olduğu” inancı üzerine kuran psikoeğitsel programlar uygulamalıdır.</p> <p>2. Üretim Odaklı Görünürlük: Gençlerin görünürlüğü bedeni üzerinden değil; projeleri, sanat eserleri, zanaat ve fikirleri üzerinden kazanması için okul içi/dışı sergi ve sunum alanları artırılmalıdır.</p> <p>3. Siber Zorbalık Hattı: Görünürlük kaybı veya ifşa nedeniyle kriz yaşayan gençler için hızlı erişilebilir psikolojik destek hatları ve siber zorbalıkla mücadele birimleri kurulmalıdır.</p>
TOPLUMSAL FARKINDALIK	<p>1. Mahremiyet Bilinci: Ebeveynlerin çocuklarının görüntülerini kontrolsüzce paylaşmasının (sharenting) uzun vadeli risklerine dair kamu spotları ve farkındalık kampanyaları düzenlenmelidir.</p> <p>2. Nitelik Odaklı Değerlendirme: Akademi, kamu ve iş dünyasında atama ve yükselmelerde “sosyal medya etkisi” yerine; liyakat, emek ve eserin niteliğini önceleyen kriterler tavizsiz uygulanmalıdır.</p>

BÖLÜM III:

HAZ KÜLTÜRÜ VE GÖRÜNÜRLÜK ODAĞININ AİDİYET VE TOPLUMSAL ALGI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

3.1. Mevcut Durum Analizi: Aidiyetin Dönüşümü ve Sanal Cemaatler

Çalıştay verileri; haz odaklı kültür ve dijital görünürlük baskısının, fertlerin aileye, topluma ve devlete yönelik aidiyet duygusunu zayıflattığını; geleneksel bağların yerini “tüketim ve onay” eksenli yeni ilişkilene biçimlerinin aldığını göstermektedir.

3.1.1. “Biz”den “Ben”e: Aile İçi ve Toplumsal Çözülme

- **Mekânsal Birliktelik, Zihinsel Ayrılık:** Ailenin bir araya geldiği (örneğin akşam yemeği) anlar, artık ortak hafızanın ve kültürün aktarıldığı zaman dilimleri olmaktan çıkmış; bireyselleşmenin ve dijital izolasyonun sahnelendiği anlara dönüşmüştür. Ebeveynlerin çocuklarına “bir dakika, şunu bitireyim” diyerek ekranı öncelemesi, çocuğun zihninde aidiyetin merkezini aileden dijital ortama kaydırmaktadır.
- **Kutuplaşma ve Yankı Odaları:** Aidiyet duygusundaki zayıflama, toplumsal kesimler arasındaki mesafeyi açmaktadır. Sosyal medya algoritmaları, kişileri sadece benzer düşünenlerle etkileşime sokarak “yankı odaları” oluşturmakta; bu durum farklı toplumsal kesimlere yönelik önyargıyı, nefreti ve “aşağı görme” davranışını beslemektedir.

3.1.2. Sanal Topluluklar ve Yeni Sınıfsal Hiyerarşi

- **Yeni Aidiyet Alanı Olarak “Sanal Topluluklar”:** Geleneksel aile ve mahalle aidiyetinin yerini, dijital platformlarda kurulan “sanal topluluklar” almaktadır. Bu topluluklarda aidiyetin temel kriteri; kan bağı, kültür, değerler veya coğrafya değil, “beğeni”, “yorum” ve “aynı tüketim kalıplarına sahip olmak”tır.

- **Tüketim Temelli Sınıfsal Geçirgenlik:** Aidiyet, kültürel değerlerden ziyade tüketim ritüelleri (baby shower, nitelikli kahve kültürü, tatil rotaları vb.) üzerinden yeniden tanımlanmaktadır. Bu durum, tatmin ve başarıyı belirli bir harcama düzeyiyle özdeşleştiren, bu standarta erişemeyenleri “öteki” kılan yeni ve acımasız bir tüketim hiyerarşisi üretmektedir.

3.1.3. Kavramsal Erozyon ve Politik Dil

- **Ortak Değerlerin Politikleşmesi:** Vatan sevgisi, bayrak, aile gibi toplumun çimentosu olan kavramların dar politik tartışmaların içine hapsedilmesi, gençlerin bu değerlerle mesafeli bir ilişki kurmasına neden olmaktadır. Aidiyet referansları birleştirici değil, ayrıştırıcı unsurlar olarak algılanabilmektedir.

3.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 3)

Aidiyet duygusunu onarmak ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamak için önerilen stratejiler:

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
SOSYAL POLİTİKALAR VE AİLE	<p>1. Dijital Diyet ve Yüz Yüze Etkileşim: “Dijital perhiz” gibi kampanyalarla aile içi “ekransız zamanlar” teşvik edilmeli; yerel yönetimler aileleri bir araya getiren ücretsiz kültür turları ve doğa kampları düzenlemelidir.</p> <p>2. Kuşaklar Arası Köprü: Ebeveynlerin dijital kültürü “reddeden” değil, tanıyan ve rehberlik eden bir konuma gelmesi için eğitimler verilmeli; kuşakları buluşturan gönüllülük projeleri desteklenmelidir.</p>
MEDYA VE İLETİŞİM	<p>1. Kutuplaşma ile Mücadele: Sosyal medya platformlarının algoritmik olarak beslediği “kutuplaşmayı artıran söylemler” ve “yankı odaları”na karşı, millî bütünlüğü teşvik eden dijital bilinç modelleri geliştirilmelidir.</p> <p>2. Ortak Değerlerin Dili: Medya içeriklerinde ve kamu spotlarında, aidiyet sembolleri (bayrak, aile vb.) politik bagajlardan arındırılarak, kapsayıcı ve birleştirici bir dille yeniden işlenmelidir.</p>
EĞİTİM SİSTEMİ	<p>1. Okul İklimi: Okullarda öğrencinin değersiz hissetmesini engelleyen, akran zorbalığına sıfır tolerans tanıyan bir “aidiyet iklimi” oluşturulmalı; öğretmenler bu konuda rol model olmalıdır.</p> <p>2. Yerel ve Evrensel Denge: Eğitim müfredatı, öğrencinin kökleriyle bağını koparmadan evrensel dünyayı okuyabilmesini sağlayan “yerli ve millî ama dünyaya açık” bir perspektifle güncellenmelidir.</p>

BÖLÜM IV:

FARKLI KÜLTÜREL VE İDEOLOJİK YÖNLENDİRMELERİN AİLE VE ÇOCUK ÜZERİNDEKİ SİSTEMATİK BASKISI

4.1. Mevcut Durum Analizi: Hegemonya ve Kategorizasyon

Bu bölüm, dijital platformların ve küresel medya içeriklerinin “tarafsız” araçlar olmadığını; aksine belirli ideolojileri, kültürel kodları ve tüketim kalıplarını dayatan sistematik bir yönlendirme mekanizması (kültürel emperyalizm) olarak işlediğini ortaya koymaktadır.

4.1.1. Algoritmik Kategorizasyon ve İrade Devri

- **İnsanın Kategorize Edilmesi:** Algoritmalar, bireyleri özgün varlıklar olarak değil, belirli veri setlerine indirgenmiş “tipler” olarak sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırma, çocuğun önüne sadece o “tip” için uygun görülen içerikleri düşürmekte, böylece dünya görüşü daraltılmakta ve tektipleştirilmektedir.
- **Pasif Tüketici İnşası:** Tüketim alışkanlıkları ve meslek tercihleri, algoritmanın sunduğu “kolay başarı” ve “hızlı şöhret” vaatleriyle şekillenmektedir. Emek yoğun ve sosyal fayda üreten meslekler (sanat, bilim, zanaat) görünmez kılınırken, “fenomenlik” ideal kariyer hedefi olarak sunulmaktadır.

4.1.2. Kavramsal Hegemonya ve Dilin İthali

- **Kavramlarla Düşünmek:** Batı menşeli sosyal bilim kavramlarının (Toplumsal Cinsiyet, Kişisel Alan vb.) baskınlığı, yerel düşünce sistemini felç etmektedir. “Dopamin” gibi teknik terimler, “Nefis/İrade” gibi millî/manevi kavramların yerini aldığı anda, mesele ahlaki boyutundan soyutlanıp sadece biyolojik bir mekanizmaya indirgenmektedir.

- **Çocuk Hakları ve Otorite Krizi:** “Çocuk hakları” ve “kişisel alan” söylemlerinin bağlamından koparılarak mutlaklaştırılması, ebeveynlerin çocuklarına rehberlik etme cesaretini kırmaktadır. Bu otorite boşluğu, çocukların evi yönettiği “çocuk-erkil” (paedocracy) bir aile yapısına yol açmakta; boşalan ebeveyn koltuğuna ise dijital algoritmalar oturmaktadır.

4.1.3. Aile Kurumuna Yönelik Sistemik Değersizleştirme

- **Evliliğin “Geçici” Sunumu:** Medya içeriklerinde evlilik külfetli ve her an vazgeçilebilir bir “sözleşme”, boşanma ise bir “özgürleşme” adımı olarak kodlanmakta; manipülatif görsel estetik, mekânsal atmosfer ve senaryo kurgularıyla bu fikirler bilinçaltı düzeyde normalleştirilmektedir.
- **Eğitimde Manevi Boşluk:** Eğitim sisteminin materyalist yaklaşımı ile ailenin manevi değerleri arasındaki doku uyumsuzluğu, çocuğun zihinsel ve ruhsal dünyasında yarılmaya neden olmaktadır.

4.2. Politika Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 4)

Kültürel ve ideolojik baskılara karşı direnç geliştirmek ve yerel bir dil inşa etmek için öneriler.

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
KAVRAM VE DİL İNŞASI	<p>1. Yerli Literatür Çalıştayı: “Aile, Kadın, Erkek, Özgürlük, Mahremiyet” gibi temel kavramların, kendi inanç ve kültür köklerimizle uyumlu, tutarlı ve güncel tanımlarını yapacak disiplinler arası (ilahiyat, sosyoloji, psikoloji) çalıştaylar gerçekleştirilmelidir.</p> <p>2. Söylem Üstünlüğü: Sadece savunma yapan değil, gündem belirleyen ve kavram üreten bir entelektüel zemin devlet, STK, ve akademi iş birliğiyle desteklenmelidir.</p>
AİLE GÜÇLENDİRME	<p>1. Aile Danışmanlığı Sistemi: “Bilinçli Aile Hekimi” modeline benzer şekilde, ailelere düzenli rehberlik edecek, kriz anlarında başvurulabilecek millî kültür ve medeniyet değerlerimizi esas alan “Aile Danışmanı” sistemi kamusal bir hizmet olarak yaygınlaştırılmalıdır.</p> <p>2. Evlilik Öncesi ve Süreci: Evlilik okulları; sadece biyolojik/hukuki konuları değil, dijital tehlikeler, medya okuryazarlığı ve iletişim psikolojisi alanlarını da kapsayan zorunlu ve nitelikli modüllere dönüştürülmelidir.</p>

Hedef Kitle / Alan	Önerilen Politika ve Eylemler
MEVZUAT VE DENETİM	<p>1. Toplumsal Etki Analizi: Medya içeriklerinin sadece hukuki normlara uygunluğu değil, aile yapısı ve kültürel doku üzerindeki uzun vadeli tahribatını ölçen “Toplumsal Etki Analizi” mekanizması kurulmalı; denetim süreçleri bu stratejik veriye dayalı, reaktif değil önleyici bir yapıya dönüştürülmelidir.</p> <p>2. Çok Disiplinli Kurullar: Medya içerik denetimleri sadece bürokratlarca değil; pedagog, psikolog ve sosyologlardan oluşan bağımsız uzman kurullarınca yapılmalıdır.</p>
EKONOMİ VE ŞEHİR	<p>1. Aile Dostu Şehirler: Şehir planlamasında geniş aileyi destekleyen konut tipleri, ücretsiz sosyal alanlar ve güvenli mahalle konseptleri “kültürel koruma” stratejisi olarak ele alınmalıdır.</p> <p>2. Esnek Çalışma: Kadınların ve ebeveynlerin iş-aile dengesini kurabilmesi için esnek çalışma modelleri yasal güvenceyle teşvik edilmelidir.</p>

2. OTURUM:

TOPLUMSAL CİNSİYET TARTIŞMALARI, MİLLİ BEKA VE ÇÖZÜM ÖNERİLER

BÖLÜM V: TOPLUMSAL CİNSİYET TARTIŞMALARI, KÜRESEL PROJELER VE MİLLİ BEKA SORUNU

5.1. Mevcut Durum Analizi: Kültürel Hegemonya ve Demografik Tehdit

Çalıştay katılımcıları; Türkiye'nin geleneksel aile yapısını hedef alan küresel kampanyaların, yalnızca kültürel bir değişim yaratmadığını; aynı zamanda nüfus yapısını, toplumsal birliği ve devletin geleceğini (beka) tehdit eden stratejik bir risk oluşturduğunu vurgulamaktadır.

5.1.1. Küresel Projeler ve "Değerler Kaosu"

- **Normun Dönüştürülmesi:** Dijital ve görsel medyada; parçalanmış, çatışmalı veya işlevsiz aile yapıları "olağan" bir gerçeklik olarak sunulurken; sağlıklı ve dayanıklı aile modelleri "istisna" veya "eski" olarak kodlanmaktadır. LGBT ve türevleri, "özgürlük" ve "çağdaşlık" ambalajıyla sunulurken, bu konuları eleştirel bir zeminde tartışmak dahi "insan hakları karşıtlığı" yaftasıyla engellenmektedir.
- **Beden Söylemi ve Sorumsuzluk:** "Bedenim bana aittir" sloganı, bireysel özgürlük sınırlarını aşarak; bireyi aileden, inançtan ve toplumsal sorumluluktan koparan bir meşruiyet aracı olarak kullanılmaktadır. Bu durum, toplumsal kutuplaşmayı derinleştiren ve ortak değerleri aşındıran bir "değerler kaosu" üretmektedir.
- **1960'lardan Bugüne Nüfus Politikaları:** Katılımcılar, 1960'larda başlayan Malthusçu nüfus kontrol politikalarının bugün şekil değiştirdiğini; doğum kontrolü ve kariyer baskısına ek olarak, "cinsiyetsizleştirme" ve "aile karşıtlığı"nın nüfusu azaltan stratejik bir araç olarak kullanıldığını belirtmektedir.

5.1.2. Demografik Kriz ve Millî Beka (Güvenlik) Boyutu

- **Nüfusun Sessiz İmhası:** Doğurganlık oranlarının düşmesi, evlilik yaşının yükselmesi ve gençlerin “çocuksuz yaşamı” (sosyal infertilite) idealleştirmesi; orta ve uzun vadede milletin varlığını tehdit eden bir “beka sorunu” olarak tanımlanmaktadır.
- **Yalnızlaşan Birey ve Güvenlik:** “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” söylemi, kadın ve erkeğin birbirini tamamlayan rollerini zayıflatarak fertleri yalnızlaştırmaktadır (atomizasyon). Yalnızlaşan ve aidiyet bağları kopan fertler, hem radikal örgütler hem de menfi akım ve ideolojiler için açık birer hedef haline gelmektedir.
- **Genetik Kaos Riski:** Sperm bankaları ve taşıyıcı annelik gibi uygulamalar, nesep (soybağı) güvenliğini tehlikeye atarak, kardeşlik bağlarının bilinmediği bir genetik karmaşa riski doğurmaktadır.

5.1.3. Bilimsel Abluka ve Pedagojik İhlaller

- **Akademik Hegemonya:** “Toplumsal Cinsiyet” kavramı, biyolojik gerçekliği geri plana iten bir dogma haline gelmiştir. Eşcinsel eğilimlerin psikopatolojik kökenlerini araştırmak veya değişim talep eden bireylere destek olmak isteyen uzmanlar, “etik dışı” davranmakla suçlanarak akademik ve mesleki baskıya (lisans iptali tehdidi vb.) maruz kalmaktadır.
- **Çocukluk Dönemi İstismarı:** Cinsiyetin çocukluk döneminde “kişisel bir tercih” olarak sunulması, henüz bilişsel olgunluğa erişmemiş çocuklara yönelik ağır bir etik ihaldir. Hormon kullanımı ve sözde cinsiyet değiştirme süreçlerinin çocuk yaşlara indirilmesi, geri dönüşü olmayan fiziksel ve ruhsal tahribatlara yol açmaktadır.

5.2. Çözüm Önerileri ve Eylem Planı

Katılımcılar, bu tehditlere karşı mücadelenin sadece “yasaklayıcı” değil; “inşa edici”, “bilimsel” ve “alternatif sunucu” bir stratejiyle yürütülmesi gerektiğini belirtmektedir.

Tablo 5: Söylem, Kültür ve Medya Stratejileri

Alan	Politika ve Eylem Önerisi
KAVRAMSAL İNŞA	<p>1. “Eşitlik” Değil “Eşdeğerlilik”: Batı menşeli ve rol karmaşası yaratan “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” kavramı yerine; kadın ve erkeğin fıtrî farklılıklarını ve birbirini tamamlayıcılığını esas alan “Cinsiyet Eşdeğerliliği / Adalet” kavramı literatüre yerleştirilmelidir.</p> <p>2. Yerli Bilim Dili: “Fıtrat”, “Nefis” gibi kendi medeniyet kodlarımıza ait kavramlar, modern psikolojinin verileriyle harmanlanarak akademik dile kazandırılmalıdır.</p>
MEDYA VE İÇERİK	<p>1. Madalyonun Öteki Yüzü: LGBT yaşam tarzının sadece “vitrinini” değil; arka plandaki yalnızlığı, pişmanlıkları, istismarı ve psikolojik travmaları (detransition hikâyeleri) anlatan belgesel ve içerikler üretilmelidir.</p> <p>2. Aile Dostu İçerik Teşviki: Aileyi, babalığı ve anneliği yücelten, sorun çözme kapasitesi yüksek aile modellerini işleyen yapımlara “Aile Dostu Yapım” ödülleri ve maddi teşvikler verilmelidir.</p>
DİPLOMASI	<p>1. Küresel İttifak: Uluslararası arenada; sadece Müslüman ülkelerle değil, aile değerlerini önceleyen diğer inanç grupları ve ülkelerle (Vatikan, Ortodoks blok vb.) “Uluslararası Aile İttifakı” kurularak ortak bir proaktif aile dostu söylem geliştirilmelidir.</p>

Tablo 6: Hukuk, Sağlık ve Devlet Politikaları

Alan	Politika ve Eylem Önerisi
DEVLET VE BEKA	<p>1. Stratejik Tanım: Aile yapısını ve nüfusu hedef alan akımlar, devletin stratejik belgelerinde (Millî Güvenlik Siyaset Belgesi vb.) açıkça “Millî Güvenlik ve Beka Sorunu” olarak tanımlanmalıdır.</p> <p>2. Propaganda Yasağı: Bireysel yaşama müdahale edilmemekle birlikte; cinsiyetsizleştirme ideolojisinin kamusal alanda, okullarda ve kitle iletişim araçlarında “propagandasının yapılması” ve çocuklara yönelik teşvik edici faaliyetler yasal düzenlemeyle yasaklanmalıdır.</p>
SAĞLIK VE ETİK	<p>1. Biyolojik Bütünlük ve Fıtratın Korunması: İnsan fıtratına aykırı, nesil emniyetini ve toplum sağlığını tehdit eden her türlü cinsiyet değiştirme amaçlı müdahaleler ve hormon uygulamaları tamamen sonlandırılmalı; bu süreçlerin yasal zeminden bütünüyle kaldırılmasına yönelik stratejik ve cezai bir mevzuat tahkimi gerçekleştirilmelidir.</p> <p>2. Biyolojik Güvenlik: Gıda ve endüstriyel ürünlerin hormonal ve genetik etkilerini denetleyecek bir “biyolojik güvenlik” perspektifi sağlık politikalarına entegre edilmelidir.</p>
EĞİTİM VE AİLE	<p>1. Fıtrata Uygun Eğitim: Müfredat, tek tip insan modeli yerine; kız ve erkek çocuklarının gelişimsel farklılıklarını gözeten, onların potansiyellerini ayrı ayrı destekleyen bir pedagojik yaklaşımla (uygulama ve etkinliklerde çeşitlilik) zenginleştirilmelidir.</p> <p>2. Evlilik ve Aile Prestiji: Gençlerin evliliğe yönelik algısını güçlendirmek amacıyla; ekonomik destekleri manevi değer ve toplumsal saygınlıkla bütünleştiren politikalar geliştirilmeli; aile kurmak “maddi bir yük” yerine “bir yaşam güvencesi ve itibar kaynağı” olarak konumlandırılmalıdır.</p>

BÖLÜM VII: ORGANİZE SOSYO-KÜLTÜREL TEHDİTLER VE SAVUNMA MEKANİZMALARI

7.1. Mevcut Durum Analizi: “Sosyo-Kültürel Terör” Tanımı ve Kapsamı

Çalıştay katılımcıları, fiziksel şiddet içermeyen ancak medya, popüler kültür ve dijital içerikler üzerinden toplumsal değerleri ve aileyi hedef alan sistematik saldırıları “Organize Sosyo-Kültürel Terör” olarak tanımlamıştır.

7.1.1. Asimetrik Tehdit ve Yumuşak Güç

- **Tanım ve Yöntem:** Bu süreç, silahlı terörle benzer bir “kaos ve çözülme” hedefi gütmekte; ancak araç olarak mühimmatı değil, sosyo kültürel üretim alanlarını ve dijital mecraları kullanmaktadır. Doğrudan zor kullanmadığı için hukuki tespiti güç olan bu “yumuşak güç” saldırısı, ailelerin savunma mekanizmalarını fark ettirmeden devre dışı bırakmaktadır.
- **“Zehir” Metaforu:** Katılımcılar süreci topluma enjekte edilen bir “zehir” olarak nitelendirmiş; panzehirin ise ithal reçetelerle değil, yine kendi kültürel ve manevi kaynaklarımızdan (Anadolu irfanı, fitrat, kadim değerler) üretilebileceğini vurgulamıştır.

7.1.2. Savunma Hattındaki Zafiyetler. PDR ve Erkeklik Krizi

- **Erkeklik Krizi ve Baba Yoksunluğu:** Bağımlılık ve kimlik karmaşalarının arka planında, çoğu zaman “baba figürü” ile ilgili ciddi boşluklar yatmaktadır. Erkekliğin sadece kaba güçle tanımlandığı, şefkat ve sorumluluk boyutunun eksik kaldığı veya babanın evde “görünmez” olduğu durumlar; çocukları dış etkilere (sosyo-kültürel teröre) karşı savunmasız bırakmaktadır.
- **PDR ve Batı Hegemonyası:** Okul rehberlik servisleri ve psikolojik danışmanlar en kritik savunma hattıdır. Ancak PDR eğitimi alan uzmanların çoğu, Batı merkezli ve değer-bağımsız kuramsal çerçevelerle yetiştikleri için; yerel dokuyla uyumlu, inanç ve kültürü kapsayan koruyucu yaklaşımlar geliştirmekte zorlanmaktadır.

BÖLÜM VIII:

SOSYO-KÜLTÜREL RİSKLERLE MÜCADELEDE BÜTÜNCÜL MODEL VE EKOSİSTEM

8.1. Mevcut Durum Analizi: Sistem ve Kültür Uyuşmazlığı

Mevcut mücadele yöntemlerinin “parçalı, reaktif ve dağınık” olduğu; organize küresel ağlara karşı bütüncül bir savunma ekosisteminin henüz kurulamadığı tespit edilmiştir.

8.1.1. Sistem- Kültür Çatışması

- **Ekonomi vs. Aile:** Eğitim sistemi ve çalışma hayatı, endüstriyel önceliklere göre kurgulanmıştır. Yoğun okul/iş saatleri ve büyükşehirlerdeki ulaşım yükü, yuvayı, aile saadetinden yoksun bir fiziksel konaklama alanından ibaret dört duvara dönüştürmekte; ortak sofrası ve paylaşım kültürünü yok etmektedir. Sistem, aileyi desteklemek yerine, ailenin işleyişine engel teşkil eden bir yapıda sürmektedir.
- **Mekansal Ayrışma:** Mimari ve şehir planlaması, üç kuşağın bir arada veya yakın yaşamasını zorlaştırmakta; bu durum nesiller arası tecrübe aktarımını kesintiye uğratmakta ve çekirdek aileyi yalnızlaştırmaktadır.

8.1.2. Dağınık Mücadele ve Bilgi Terörü

- **Reaksiyonel Tutum:** Mücadele genellikle bir olay patlak verdiğinde tepki göstermek (reaksiyon) üzerine kuruludur. Oysa karşı taraf (küresel lobiler), gündem belirleyen, kavram üreten ve “oyun kuran” (proaktif) bir strateji izlemektedir.
- **Bilgi Kirliliği:** Doğruluğu tartışmalı ve manipülatif bilgilerin yayılımı kontrol edilemez boyuta ulaşmıştır. Aileler, aynı kavramlar üzerinden dahi çocuklarıyla anlaşamaz hale gelmiştir.

8.2. Çözüm Önerileri ve Eylem Planı (Tablo 7 & 8)

Mücadele; "Zehirden Panzehir Üretme" stratejisiyle, devlet, sivil toplum ve ailenin koordinasyonu ile yürütülmelidir.

Tablo 7: Aile ve Toplumsal Yapıyı Güçlendirme Eylemleri

Hedef Alan	Stratejik Eylem ve Politika Önerisi
BABA VE ERKEKLİK ROLLERİ	<p>1. Babalığı Güçlendirme: Aile Bakanlığı, sadece kadın ve çocuk odaklı değil; babayı aile içinde "sorumlu, şefkatli ve varlık gösteren" bir figür olarak güçlendirecek eğitim ve destek programları başlatmalıdır.</p> <p>2. Cuma Vaazları: Diyanet İşleri Başkanlığı, Cuma hutbelerini babalara ve erkeklere yönelik "aile içi sorumluluk ve iletişim" odaklı, güncel bir dille revize etmelidir.</p>
EKONOMİ VE ŞEHİR	<p>1. Aile Dostu Mesai: Ebeveynlerin çocuklarıyla nitelikli zaman geçirebilmesi için esnek mesai, evden çalışma ve "aile saati" uygulamaları yasal güvenceye alınmalıdır.</p> <p>2. Geniş Aile Mimarisi: Barınma politikalarında; dede-nine-torun ilişkisine imkân tanıyan, geniş aile yaşamına uygun konut tipleri ve mahalle modelleri teşvik edilmelidir.</p>
SİVİL TOPLUM VE KÜLTÜR	<p>1. Kültürel Boykot ve İnşa: Aile değerlerini hedef alan kişi ve kurumlara karşı "kültürel boykot" bilinci geliştirilmeli; buna paralel olarak "iyi ve Güzel"i üreten yerli sanat ve mizah üretimleri fonlanmalıdır.</p> <p>2. Aile Destek Hattı: Ailelerin kriz anında (boşanma, çatışma, ergen sorunu) 7/24 ulaşabileceği, ücretsiz ve nitelikli "Aile Acil Destek Hattı" ve danışmanlık merkezleri yaygınlaştırılmalıdır.</p>

Tablo 8: Eğitim, Medya ve Kurumsal Yapılanma Eylemleri

Hedef Alan	Stratejik Eylem ve Politika Önerisi
Psikoloji ve PDR	<p>1. Yerli Psikoloji ve PDR Ekolü: Psikoloji ve Psikolojik Danışmanlık müfredatı, Batı teorilerinin yanı sıra; yerel kültürü, manevi dinamikleri ve aile yapısını tanıyan “Yerli ve Değer Odaklı” bir yaklaşımla güncellenmelidir.</p>
MEDYA VE DİJİTAL	<p>1. İçerik Sınıflandırma: Dijital platformlar ve YouTube içerikleri için; bağımsız uzmanlardan oluşan (pedagog, sosyolog) “Sıkı İçerik Sınıflandırma ve Denetim” mekanizması kurulmalı; “çocuk dostu olmayan” içeriklere erişim zorlaştırılmalıdır.</p> <p>2. Karşıt Algoritma: Aile ve değer odaklı içeriklerin dijitalde daha görünür olması için “pozitif ayrımcılık” yapacak yerli algoritmik stratejiler geliştirilmelidir.</p>
KURUMSAL YAPI (EKOSİSTEM)	<p>1. “Aile Lobisi”: Devlet, STK ve Akademinin bir araya geldiği; ulusal ve uluslararası düzeyde lobi faaliyetleri yürüten, sözleşmelere müdahil olan güçlü ve sivil bir “Aile Koruma Ekosistemi / Platformu” kurulmalıdır.</p> <p>2. Yasal Tanım: “Sosyo-Kültürel Terör” veya “Kültürel Yozlaşma” faaliyetleri, hukuki literatürde tanımlanmalı; aileyi ifsat eden yayınlara karşı RTÜK ve BTK’nın yaptırım gücü artırılmalıdır.</p>

SONUÇ BİLDİRİSİ

SONUÇ BİLDİRİSİ

Değerli katılımcılar, kıymetli uzmanlarımız;

Hepinize saygılarımı sunuyorum. Bugün, 29 Kasım 2025 tarihinde gerçekleştirdiğimiz Aile Çalıştayı III'ün ön sonuçlarını paylaşmak üzere bir aradayız.

Temel hedefimiz: Aile kurumunu tehdit eden sosyo-kültürel riskleri ve dijital tehditleri analiz etmek ve en önemlisi, uygulanabilir politika ve çözüm önerileri üretmekti. Katılımcılarımız, bu hayati konuyu Sosyo-Kültürel Riskler ve Cinsiyet Tartışmaları olmak üzere iki ana ekseninde derinlemesine inceledi.

Sosyo-Kültürel Riskler, Dijitalleşme ve Haz Kültürü

Bu oturumun kilit önerisi, dijital içeriklerin ölçülerek yönetilmesi ihtiyacından doğmuştur:

- Modern yaşamın dayattığı haz kültürünün, bireyin haz eşiğini yükselttiği; bunun sonucunda “normal mutluluğun ve aile içi etkileşimlerin yetersiz kaldığı” görüşü öne çıktı.
- Başta çocukları ve gençleri hedefleyen yapımlar olmak üzere birçok yapımda; doğrudan yahut dolaylı biçimde mesajların, sembolik dilin ve normatif ahlakın dışında yaşam tarzlarının normalleştiren anlatımların ölçülebilir bir çerveye oturtulması ihtiyacı bulunmaktadır. Bu doğrultuda kapsamlı bir Toplumsal Etki Ölçümleme ve Değerlendirme Sistemi'nin oluşturulması gerekmektedir. Bu sistem, zararlı içeriklere karşı daha net sınırlamalar getirilmesini de mümkün kılacaktır.

Bununla birlikte; televizyon ekranlarındaki akıllı işaretlerin ailelere daha sağlıklı rehberlik edecek biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Genel izleyici kitlesi işareti, yalnızca bazı içeriklerin olmadığı konusunda asgari düzeyde bir yönlendirme sunmaktadır. Ancak aileler, daha güçlü biçimde içerik korumasına ve hatta olumlu değer aktarımına ihtiyaç duymaktadır. Bu işaretleri, yayın organlarının kendi değerlendirmeleri ile belirlemesi ise istismara açık bir

uygulama olarak önümüzdedir. Dolayısıyla, aile dostu bir bakışla denetleyecek bir yapının değerlendirdiği, olumsuz içeriklerin ortadan kaldırılıp olumlu aktarımların yer aldığı yapımları ifade eden Aile Dostu İçerik akıllı işaretinin getirilmesi önem arz etmektedir.

- Yeni dönemin en kritik meselesi, beslediği iç istikrarsızlık riski ile birlikte “güvensizlik”-tir. Bu çalışmanın en çarpıcı tespiti şudur: Güvensizlik, artık toplumumuzda tanımlı ve varsayılan duygusal durum haline gelme riskini taşımaktadır. Bu, genç kuşaklarda geleceğe dair kaygıyı ve nitelikli insan gücünün “başka ülkelere yönelme” eğilimini güçlendirmektedir.
- Aile bağlarını güçlendirerek Güven Toplumu’nu oluşturmamız” gerekmektedir. Güçlü bir ailenin en iyi denetim mekanizması olduğunu kabul etmeliyiz.
- Dijitalleşme, yalnızca teknik bir araç değil, algoritmalar üzerinden işleyen bir kültür ve haz endüstrisi olarak ele alınmıştır. Öne çıkan başlık: Dopamin Ekonomisi. Beğeni, takipçi ve izlenme gibi metrikler, özellikle çocuk ve gençlerde bağımlılık oluşturan bir “ödül mekanizması”na dönüşmektedir. Bu durum, aile içi iletişimi, odaklanma sürelerini ve derin düşünme becerilerini olumsuz etkileyebilmektedir.
- Çocukların ve gençlerin planlı aktivitelerle sürekli meşgul edildiği bir ortamda, “sıkılmanın iyi olduğu” görüşü kaybolmuştur. Algoritma, sıkılma anındaki boşluğu doldurmaktadır. Ebeveynlere ve gençlere sıkılma hakkını tanımayı, bu boşluğu anlam ve emekle doldurmayı öğretmeliyiz.
- Aileye ilişkin tartışmalarda, riskler çoğunlukla sonuç düzeyinde (dijital bağımlılık, hiperseksüelleşme, toplumsal cinsiyet ideolojisi, müstehcenlik, algoritmalar vb.) ele alınmakta; bu durum, meselenin kök nedenlerinin yeterince konuşulmasını engellemektedir.
- Aileye yönelen tehditler kendiliğinden gelişen süreçler değildir; “küresel normlar” söylemiyle paketlenen yeni bir insan tasavvurunun parçası olarak ortaya çıkmakta, aile bu tasavvurun doğrudan hedeflerinden biri hâline gelmektedir.
- Günümüz kültürü, kendiliğinden oluşan bir iklim olmaktan çıkmış; küresel merkezlerce programlanan, toplumsal zihin ve davranış kalıplarını yönlendiren bir “kültür makineleşmesi” niteliği kazanmıştır.
- Bu makineleşmiş kültürel ortamda LGBT ideolojisi, yalnızca bireysel bir tercih alanı olarak değil; cinsiyet tasavvurunu dönüştürmeyi ve aile yapısını çözmeyi amaçlayan küresel söylem mühendisliğinin aparatif unsurlarından biri olarak işlev görmektedir.

- Çocuklar ve gençler, dijital ortamda “dopamin ekonomisi”nin müşterisi, algoritmaların deneği ve küresel fonlu ideolojik projelerin laboratuvar unsuru hâline gelmektedir; bu tablonun asıl zeminini, teknolojiden çok evin çözülmesi, bağ dokusunun incilmesi ve mahremiyetin kaybı oluşturmaktadır.
- Gündüz kuşağı programlarında görülen aile parçalanmaları, toplumun “istisnai” değil, gerçek röntgenini yansıtmaktadır; bu programlarda yer alan birçok aile dijital teknolojilerle sınırlı temas hâlinde olmasına rağmen, kültürel zemin ve mahremiyet kaybı nedeniyle ciddi çözülme yaşamaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Tartışmaları, Millî Beka ve Çözüm Önerileri

İkinci oturum, aileyi koruma ve şiddetle mücadeleyi dengeleyen, ulusal ve uluslararası düzlemde somut adımlar atmayı gerektiren stratejik önerilere odaklandı:

- Cinsiyet ve aile politikalarında, şiddete karşı sıfır tolerans ilkesini korurken, aileyi güçlendiren ve toplumsal mutabakatı gözeten kapsayıcı bir dilin geliştirilmesi temel ilke-miz olmalıdır.
- Bu çerçevede, şiddet vakalarının zirve yaptığı fuhuş, insan ticareti ve alkol odaklı sektörlerdeki yapısal dinamiklerin; kadınlar, çocuklar ve aile bütünlüğü üzerindeki etkilerinin sistematik biçimde araştırılması ve bu alanlara yönelik özel koruyucu-önleyici sosyal politika ve müdahale programlarının geliştirilmesi zaruridir.
- Derinlemesine Araştırma İhtiyacı: Medyada cinsellik merkezli temsillerin yaygınlığının, çocuk ve gençlerin psikososyal gelişimine etkilerinin daha derin araştırmalara konu edilmesi gerektiği vurgulanmıştır.
- Toplumsal cinsiyet ideolojisi, sadece bireysel tercih düzeyinde değil; tüketim alışkanlıkları, meslek tercihleri, ilişki biçimleri ve aile tasavvuru üzerinden yeni bir "ideal insan" modeli dayatarak, yerli ve millî kültürel kodlarla çatışan bir zihniyet iklimi üretmektedir.
- Sivil toplum alanında gençlik ve aile odaklı çalışan pek çok yapının etkisi sınırlı kalmakta; mevcut STK mimarisi, sosyo-kültürel riskler karşısında sahici bir koruyucu kalkan üretmekte yetersiz görünmektedir.
- Sanat ve kültür alanının ihmal edilmesi, medeniyet tasavvurunu taşıyan estetik ve duygusal hafızanın zayıflamasına; bu da toplumsal cinsiyet tartışmalarında dışarıdan ithal söylemlerin daha kolay hegemonya kurmasına yol açmaktadır.
- Ailenin çözülmesi, sadece bir sosyal politika meselesi değil; neslin devamı, toplumsal istikrar ve millî güvenlik bakımından stratejik bir kırılma alanı olarak görülmelidir.
- Tepkisel bir duruş sergilemek yerine, "kendi kodlarımızı keşfederek" ve bu kodlara uygun pozitif alternatif mecralarımızı üreterek çözüm odaklı olmamız gerekmektedir.

Sivil toplum alanında, gençler ve aileler üzerinde gerçek etki üretmeyen yapılar için objektif değerlendirme kriterleri geliştirilmeli; kaynaklar, etkisi ölçülebilir, yerli ve sahici projelere yönlendirilerek aileyi gerçekten güçlendiren inisiyatifler desteklenmelidir.

- Mahalle ölçeğinde geliştirilecek dijital uygulamalar ve yerel inisiyatiflerle; komşuluk, yüz yüze ilişki ve dayanışma kültürü canlandırılmalı, çocuk ve gençlerin sadece sanal topluluklara değil, gerçek sosyal ilişkilere de kök salması teşvik edilmelidir.
- Başta LGBT propaganda ve dayatması ile çocuklarımızın, gençlerimizin berrak zihinlerini işgal etme girişiminde bulunan, evlatlarımızı cinsel kimlik karmaşası içerisinde birçok fizyolojik ve psikolojik problemle intihara sürükleyen, ülkemizin birliğini-beraberliğini-yarınlarını hedef alan LGBT yapılanmaları olmak üzere sosyo-kültürel teröre karşı durulmalıdır. Nitekim yargı düzenlemelerinde, millî becamızı muhafaza edecek hassasiyetlere bu yönüyle de bakılması önem arz etmektedir.
- Çocuğun yüksek yararı ilkesinin, çocuğu aile ve ebeveynlerinden soyutlayan bir araç hâline getirilmeden, ailenin ve ebeveynlerin ailevi kararları tayin etme hakkı ile dengeli biçimde yorumlanması gerekmektedir.
- Bu ilkenin keyfi, ideolojik veya ticari saiklerle istismar edilmesini önleyecek açık hukuki ve kurumsal güvencelerin oluşturulması en acil görevlerimizdendir.
- Ulusal düzeyde oluşan farkındalık ve iyi uygulamaların uluslararası arenaya taşınması hedeflenmelidir. Bu çerçevede:
- Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları içinde "Sürdürülebilir Ailenin Korunması" başlığıyla yeni bir hedef ya da alt hedef eklenmesi yönünde girişimlerin desteklenmesi önem taşımaktadır.
- Birleşmiş Milletler nezdinde akredite olacak bir Uluslararası Aile Ajansının kurulmasının savunulması gerekmektedir. Bu yapı, ailenin korunması ve güçlendirilmesi alanında uluslararası sahada referans kurum hâline gelerek işbirliği, izleme ve iyi örnek paylaşımı için akademik ve kurumsal bir zemin oluşturacaktır.

Değerli katılımcılar,

Çalıştayımız, aileye yönelik tehditlerin sadece yerel değil, aynı zamanda sistematik, algoritmik ve uluslararası lobilerce yönlendirilen bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. Sunulan tüm bu öneriler; hukuk, sosyal politika, medya düzenlemesi ve uluslararası diplomasi ekseninde atılması gereken somut adımlardır.

**SONUÇ
VE EYLEM
PLANI**

Sonuç ve Eylem Planı

Çalıştay katılımcılarının ortak mutabakatıyla, aile kurumunun korunması ve güçlendirilmesi adına aşağıdaki tespitler ve eylem kararları kamuoyunun ve politika yapıcıların dikkatine sunulmuştur.

1. Dijital Yönetişim ve İçerik Denetimi

- **Toplumsal Etki Ölçümlene Sistemi:** Çocukları ve gençleri hedefleyen yapımlarda, normatif ahlak dışı yaşam tarzlarını normalleştiren anlatımlar ölçülebilir bir çerçeveye oturtulmalıdır. Zararlı içeriklere net sınırlamalar getirebilmek için kapsamlı bir "Toplumsal Etki Ölçümlene ve Değerlendirme Sistemi" kurulmalıdır.
- **"Aile Dostu İçerik" Akıllı İşareti:** Mevcut "Genel İzleyici" işareti rehberlik etmekte yetersiz kalmaktadır. İşaretlerin yayıncıların inisiyatifine bırakılması istismara açıktır. Bu nedenle, aile dostu bir bakışla denetlenen, olumsuz içeriklerin arındırıldığı ve pozitif değer aktarımının olduğu yapımları tescilleyen yeni bir **"Aile Dostu İçerik"** akıllı işareti hayata geçirilmelidir.
- **Dopamin Ekonomisi ile Mücadele:** Dijitalleşme, sadece teknik bir araç değil, algoritmalar üzerinden işleyen bir haz endüstrisidir. Beğeni ve takipçi metriklerinin çocuklarda oluşturduğu "ödül/bağımlılık" mekanizmasına karşı, aile içi iletişimi ve derin düşünme becerilerini koruyacak "dijital diyet" politikaları geliştirilmelidir.
- **"Sıkılma Hakkı"nın İadesi:** Çocukların her anının planlı aktiviteler veya dijital içeriklerle doldurulduğu ortamda, "sıkılmanın öğretici gücü" kaybolmuştur. Algoritmanın doldurduğu bu boşluğu, anlam ve emekle doldurabilmeleri için ebeveynlere ve gençlere **"sıkılma hakkı"** ve boş zamanı yönetme becerisi yeniden öğretilmelidir.

2. Sosyo-Kültürel Yapı ve Güven Toplumu

- **Güven Toplumu İnşası:** Toplumsal dokuyu kemiren “güvensizlik” hissine karşı, en güçlü denetim mekanizmasının “sağlam aile” olduğu kabul edilmeli; aile bağlarını güçlendirerek bir “Güven Toplumu” oluşturulması devletin stratejik önceliği olmalıdır.
- **Haz Kültürü ve Eşik Sorunu:** Modern yaşamın dayattığı haz kültürü, bireyin tatmin eşliğini yapay olarak yükseltmiştir. Bunun sonucunda “normal/sıradan” aile içi etkileşimlerin yetersiz ve sıkıcı bulunması sorununa karşı, “direnç (kanaat) ve minnettarlık” temelli bir değer eğitimi, psikolojik dayanıklılık (resilience) modülleriyle desteklenmelidir.
- **Mimari ve Kuşaklar Arası Aktarım:** Mekân tasarımları fertleri yalnızlaştırmakta ve aile içi rolleri işlevsizleştirmektedir. Kuşaklar arası aktarımı (dede/nine-torun ilişkisi) yeniden mümkün kılacak “Çok Kuşaklı Hane Modeli”ni destekleyen mimari projeler ve kentsel dönüşüm teşvikleri hayata geçirilmelidir.
- **Gündüz Kuşağı Gerçeği:** Televizyonlardaki gündüz kuşağı programlarında sergilenen aile parçalanmaları, toplumun bir istisnası değil, “mahremiyet kaybı” ve “kültürel zemin kayması” yaşayan kesimlerin gerçek röntgenidir. Bu alan, dijitalleşmeden bağımsız olarak ele alınması gereken acil bir kültürel rehabilitasyon sahasıdır.

3. Millî Beka, Cinsiyet Tartışmaları ve Tehdit Analizi

- **Sistemik Tehdit Analizi:** Aileye yönelik tehditler kendiliğinden gelişen süreçler değildir; “küresel normlar” adı altında paketlenen, toplumsal zihin kalıplarını değiştirmeyi amaçlayan bir “**kültür makineleşmesi**” projesidir. LGBT propaganda ve dayatması, bu mühendisliğin bir aparatı olarak cinsiyet tasavvurunu ve aile yapısını çözmeyi hedeflemektedir.
- **Sosyo-Kültürel Terör Tanımı:** Çocukların ve gençlerin zihinlerini işgal eden, cinsel kimlik karmaşası yaratarak onları intihara veya yalnızlığa sürükleyen LGBT propaganda ve dayatmaları; fiziksel şiddet içermese de yarattığı yıkım bakımından “**Sosyo-Kültürel Terör**” olarak nitelendirilmelidir. Yargı düzenlemelerinde ve millî güvenlik belgelerinde meseleye bu hassasiyetle yaklaşılmalıdır.
- **Şiddetle Mücadele ve Aile:** Şiddete karşı “sıfır tolerans” ilkesi korunurken; aileyi potansiyel suç mahalli gibi gösteren dilden kaçınılmalı, aileyi güçlendiren ve toplumsal mutabakatı gözetken kapsayıcı bir dil geliştirilmelidir.

- **Sektörel Dinamiklerin Araştırılması:** Fuhuş, insan ticareti, uyuşturucu, kumar ve alkol odaklı sektörlerin yapısal dinamiklerinin, kadınlar, çocuklar ve aile bütünlüğü üzerindeki yıkıcı etkileri sistematik olarak araştırılmalı; bu alanlarda koruyucu sosyal politikalar geliştirilmelidir.

4. Sivil Toplum ve Yerel Eylem

- **STK Etkinlik Analizi:** Mevcut STK mimarisi, sosyo-kültürel riskler karşısında yetersiz kalmaktadır. Gençler ve aileler üzerinde gerçek etki üretmeyen yapılar yerine; etkisi ölçülebilir, yerli ve sahici projelere kaynak aktarılmasını sağlayacak **“Objektif Değerlendirme Kriterleri”** geliştirilmelidir.
- **Kendi Kodlarımızı Tahkim ve Muhafaza Etmek:** Tepkisel bir duruş yerine; sanat ve kültür alanında medeniyet tasavvurumuzu taşıyan, estetik ve duygusal hafızayı güçlendiren, “kendi kodlarımızla” üretilmiş pozitif alternatif mecralar stratejik olarak desteklenmelidir.
- **Mahalle ve Yüz Yüze İletişim:** Çocuk ve gençlerin sadece sanal topluluklara değil, gerçek ilişkilere kök salması için; mahalle ölçeğinde komşuluk ve dayanışma kültürünü canlandıracak yerel inisiyatifler ve dijital destekli yerel uygulamalar teşvik edilmelidir.

5. Hukuki ve Uluslararası Vizyon

- **“Çocuğun Yüksek Yararı” İlkesi:** Bu ilke, çocuğu aileden ve ebeveyninden soyutlayan bir araç haline getirilmemelidir. İlkenin keyfî, ideolojik veya ticari saiklerle istismarını önleyecek, ailenin tayin hakkını koruyan açık hukuki güvenceler oluşturulmalıdır.
- **BM Nezdinde “Uluslararası Aile Ajansı”:** Türkiye’nin öncülüğünde; Birleşmiş Milletler nezdinde akredite olacak bir “Uluslararası Aile Ajansı”nın kurulması savunulmalıdır. Bu yapı, ailenin korunması alanında küresel bir referans kurum ve iş birliği zemini olacaktır.
- **Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri (SDG):** BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları içerisine, **“Sürdürülebilir Ailenin Korunması”** başlığıyla yeni bir hedef eklenmesi yönünde diplomatik girişimler başlatılmalıdır.

ÇALIŞTAYDAN KARELER

